

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
KOORDİNASYON BİRİMİ

**EĞİTİM DERGİSİ'NİN TÜRK EĞİTİM HAYATINDAKİ YERİ VE
ÖNEMİ**

Proje No: SBA-2015-5158

Normal Araştırma Projesi

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:
Prof. Dr. Mustafa ŞANAL
Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü

Araştırmacı
Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ
Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü

Ocak 2015

KAYSERİ

TEŞEKKÜR

“SBA-2015-5158” kodlu ve “Eğitim Dergisi'nin Türk Eğitim Hayatındaki Yeri ve Önemi” isimli proje Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir. Projeye olan katkılarından dolayı Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi ve yetkililerine sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	5
ABSTRACT	6
GİRİŞ	7
Araştırmanın Amacı	9
Araştırmanın Önemi	10
YÖNTEM	12
Çalışma evreni	12
Veri Toplama Aracı	12
Veri Analizi	13
BULGULAR	14
Öğretmenlik Mesleği İle İlgili Makaleler	14
Eğitimin Sosyal Temelleri İle İlgili Makaleler	15
Eğitimin Sosyal Temelleri İle İlgili Makaleler	20
Karşılaştırmalı Eğitimle İlgili Makaleler	25
Eğitimde Program Geliştirme İle İlgili Makaleler	26
SONUÇ	31
KAYNAKLAR	32

ÖZET

Bu araştırmanın amacı 1950 ve 1960 yılları arasında süreli yayınlara yansıyan eğitim sorunlarını Eğitim Dergisi özelinde ele almak, günümüz eğitim anlayış ve uygulamalarına ışık tutmaktır. Bu amaç çerçevesinde dergide yer alan makale ve yazılar içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Betimsel olarak gerçekleştirilen araştırma sonunda dergide öğretmenlik mesleği, eğitimde program geliştirme, eğitimin psikolojik temelleri, eğitimin sosyal temelleri ve karşılaştırmalı eğitimle ilgili makale ve yazılara yer verildiği görülmüştür. Dergide öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak yer verilen makalelerde genel olarak öğretmenlik mesleğinin önemi, toplum içindeki durumu, öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkiler ile bir meslek olarak öğretmenliğin özellikleri ele alınmıştır. Eğitimin sosyal temelleri ile ilgili makalelerde genel olarak; okul ve toplum ilişkisi, sokak çocukları, çocuk suçluluğu, karakter eğitimi, milli eğitim, değerler ve eğitim, nitelikli eğitim ve öğrenme ortamı, okulöncesi dönemde çocuk eğitimi, eğitimde değerlendirme ve geleceğin okulları gibi konular ele alınmıştır. Eğitimin psikolojik temelleri ile ilgili makalelerde genel olarak; eğitim psikolojisi, okulöncesi dönem eğitiminin yeri ve önemi, öğrenci başarısızlığının nedenleri, sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesi, çocukta aşağılık duygusu, disiplin, karakter gelişimi, çocukların manevi dünyaları ve çocuklarda ruh sağlığı gibi konular ele alınmıştır. Karşılaştırmalı eğitimle ilgili makalelerde dönemin genel eğilimi çerçevesinde Amerika eğitim sistemi ile ilgili makalelere yer verilirken, eğitimde program geliştirme ile ilgili makalelerde de; ders kitapları ve çocuk yayınları, ders dışı faaliyetler, sanat eğitimi programları, müfredat programlarında var olan sorunlar, programlarda çevre şartlarının dikkate alınması, ders saatleri, programlarda değişim ve yabancı dil eğitimi programları gibi konular ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Dergi, Eğitim Dergisi, eğitim sorunları, eğitim tarihi

ABSTRACT

The aim of this research is to deal with the privacy of education magazines and to help in understanding and applications of current educational issues which reflect the periodical publications in Turkey between 1950s and 1960s. The articles taking parts in the magazines are evaluated with the content analyses. At the end of the study, it is realized descriptively that it has been given place to the articles about teaching profession, curriculum development, the psychological foundations, social foundations of education and comparative education. Generally, it deals with articles about the importance of teaching profession, the position of the profession in the society, the interaction between teacher and students and the features of teaching as an occupation in the magazine. The study also deals with articles about the social foundation of education which consist of topics such as; the relationship between school and society, foundling, juvenile delinquency, character education, national education, values education, qualified educational environment, children's' education in pre-school, evaluation in education and future schools. In the articles about psychological foundations of education, it deals with the topics such as: education psychology, the importance of education in pre-school time, reasons of students' failure and the preventions of attitudes of unwilling students in classrooms.

Key words: Periodical, Education Periodical, Education Problems, History of Education

I. GİRİŞ

Türkiye’de eğitim dergiciliği alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde belirli bir birikiminin olduğu görülmektedir. Bu araştırmalarda daha çok çocuk dergilerinin araştırma konusu olarak ele alındığı görülmektedir. Bunun yanında sayı olarak az da olsa cumhuriyet döneminde yayınlanan bazı eğitim dergilerinin eğitim sorunları açısından analiz edildiği görülmektedir. Çocuk dergileri ile ilgili yapılan eğitim tarihi araştırmalarında bu dergilerin daha çok çocuk eğitime katkısı ele alınmıştır. Cumhuriyet döneminde yayınlanan eğitim dergileri ile ilgili araştırmalarda ise bu dergilerin Türk eğitim hayatına katkısı açısından değerlendirilmiştir.

Ögüt (2006), Yeni Yol, dergisinin çocuk eğitimindeki işlevi üzerine yapmış olduğu araştırmasında dergide yer alan yazıları incelemiştir. Bu inceleme sonunda Yeni Yol Dergisi’nin özellikle çocuk eğitime önemli katkılar sağladığını belirtmiştir. Dergide; Ahmet Hamdi Tanpınar, Aka Gündüz, Kazım Karabekir ve Selim Sırrı Tarcan gibi önemli yazarlara ait önemli yazılar yer almaktadır.

Başaran Taş (2008), Milliyet Kardeş Dergisi’nin çocuk eğitime katkısını incelediği araştırmasında derginin içeriğinde edebiyat ürünleri, dünyadan haberler, hayvan sevgisi ve fen bilimleri temalarının önemli bir yer tuttuğunu gözlemiştir. Taş bu araştırmasında derginin çocuğun hemen hemen tüm gereksinim ve becerilerini düşünen bir dergi olma niteliği taşıdığını, çocuğa kişisel bir ilgi ile yaklaştığını ortaya koymaktadır. Ona göre Milliyet Kardeş Dergisi yayımlandığı yıllarda pek çok çocuğa okuma ve edebiyat zevki vermiş, ayrıca bugün ustalığını kabul etmiş pek çok sanatçının keşfine de yol açmıştır. Dergi Türkçeyi etkili bir şekilde kullanmıştır.

II. Meşrutiyet döneminde yayımlanan çocuk dergilerini eğitim açısından değerlendiren Gurbetoğlu (2007), tarama yöntemi ile yapmış olduğu araştırmasında evren ve örneklem olarak bu dönemde yayımlanmış çocuk dergilerinin tamamını ele almıştır. Gurbetoğlu yapmış olduğu araştırmasını üç bölüm halinde düzenlenmiştir. Birinci bölümde ilgili döneme ait dergiler amaç, muhteva ve etkinlikleri itibarıyla kısaca tanıtılıp değerlendirilmiş, ikinci Yazım alanları gerektiği kadar uzatılabilir bölümde ise dergilerde yer verilen çocukluk, insan, eğitim ve değer anlayışları incelenmiştir. Üçüncü bölümde de, söz konusu çocuk dergilerinde yer alan öğretim konuları sistemli şekilde belirlenip değerlendirilmiştir. Bu bölümde ayrıca dönemin siyasal, sosyal, ekonomik ve ahlaki sorunları çocuk dergilerine yansımış biçimleriyle belirlenerek ve çocuklar üzerindeki etkileri açısından değerlendirmelerde bulunmuştur.

Eğitim Hareketleri Dergisi (1955-1980)'ni eğitim sorunları açısından inceleyen Güçlü (2011), araştırmasında içerik analizi yöntemini kullanmıştır. Güçlü, bu araştırmasında dergide; eğitim politikası, özel eğitim, örgün eğitim (okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite), öğretmenlik mesleği, eğitimde ölçme ve değerlendirme, psikolojik danışma ve rehberlik, eğitim yönetimi ve denetimi, halk eğitimi, eğitim programları ve gençlik sorunları alanlarında eğitim sorunlarına ulaşmıştır.

İş ve Düşünce Dergisi'ni eğitim sorunları açısından inceleyen Yılmaz (2011), araştırmasında içerik analizi yönteminin kategorik değerlendirme tekniğini kullanmıştır. Yılmaz dergide; eğitim- kültür politikası, öğretmenlik mesleği, örgün eğitim kademelerinden ortaöğretim ve yükseköğretim kademeleri, eğitim programları, eğitim yönetimi, halk eğitimi ve özel eğitim alanlarında eğitim sorunlarına ulaşmıştır.

Özdemir (2004), "1911-1931 Yılları Arasında Yayınlanan Türk Yurdu Dergilerinde Gelişen Eğitim Anlayışı ve Cumhuriyet Dönemine Etkisi" isimli araştırmasında "1. Millet ve milliyetçilik kavramları geçmişte ne ifade etmiştir? Bugün neyi ifade etmektedir? 2. Dünyada ve Türkiye'de milliyetçilik fikrinin gelişimi nasıl olmuştur? 3. Türkçülük ve bu fikrin gelişimini destekleyen dernekler nelerdir? 4. Türk Yurdu dergilerinde eğitimin yeri nedir? 5. Bu görüşler Türkiye Cumhuriyeti'nin eğitim politikalarını nasıl etkilemiştir?" sorunların cevaplarını aramıştır.

Araştırmasında Tercüman Çocuk ve Milliyet Çocuk Dergileri inceleyen Sarı (2005), "Bugünün küçüğü yarının büyüğüdür" ilkesiyle hareket eden dergilerde, dönemin eğitim sorunları, öğretim konuları, dönemin siyasi yapısı, bilim ve teknoloji anlayışı, ulusal ve evrensel değerlere bakışı gibi konuların ön planda tutulduğu dile getirilmiş, ayrıca bu dergilerde dönemin eğitim anlayışı, çocukluk anlayışı ve siyasi- kültürel-ekonomik durumunu yansıtan önemli bilgilerin de yer aldığı belirtilmiştir.

Araştırmasında Ebe Sobe Çocuk Dergisi'ni ele alan Güler (2006), Ebe Sobe Dergisi'nin tam anlamıyla bir edebiyat dergisi olduğu söylenemeyeceğini şiir, masal, öykü, günlük gibi edebî türlerin yanında hem bilgi, hem interaktif bölümler, hem de oyun-eğlence unsurlarını içeren bölümlerin de bulunduğunu ifade etmektedir.

Doğan Kardeş Dergisi'nin 1-75. sayılarında yer alan metinleri tür, içerik ve anlatım özelliklerinin çocuk eğitime katkısı açısından inceleyen Eker (2006), Doğan Kardeş dergisinde yayımlanan metinlerin çocukların bilişsel, toplumsal ve dil gelişimi ile ahlaki ve kişisel gelişimlerine olumlu katkılar sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Doğan Kardeş Dergisi'nin 76-150. sayılarında yer alan metinleri tür, içerik ve anlatım özelliklerinin çocuk eğitime katkısı açısından inceleyen Yıldırım (2006), derginin dile özen gösterdiği gibi bilmece, bulmaca, film gösterileri, elişî çalışmaları, konserler, yarışmalar vb. çeşitli etkinlikler düzenleyerek çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimlerine destek olduğunu dile getirmektedir.

Türkiye çocuk ve ebe-sobe dergilerini edebiyat ve eğitim değerleri açısından inceleyen Kırış (2007), dergileri çocuk edebiyatının hedefleriyle örtüşüp örtüşmediği, çocuk edebiyatı türlerinde aranan özellikleri taşıyıp taşımadığı, çocuk kitaplarını (dergilerini) inceleme ve değerlendirme planına uygunluğu, çocukların yaş seviyelerine, cinsiyetlerine ve ilgi alanlarına göre ne ölçüde seslenebildiği ve son olarak da edebiyat- eğitim ilişkisinden hareketle Türkçe dersinin ve Milli Eğitimin Genel Amaçlarına uygunluğu açısından incelemiştir.

Karacabey (1995), Gırgır Dergilerinin mevcut içerik kategorilerine dayalı olarak, yetişkinlerin siyasal ve toplumsal eğitimi sürecinde olası etkilerinin neler olabileceğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaç çerçevesinde 224 dergi içerik analizi ile incelenmiş, tüm dergiler; ekonomik yaşam, sosyal yaşam, siyasal yaşam: temel, hak ve özgürlükler, eğitim, spor, çevre, sanat, uluslararası ilişkiler, kamu yönetimi ve sağlık hizmetleri açısından incelenmiştir.

Yapılacak olan projede ise yaklaşık sekiz yıl boyunca aralıksız olarak yayımlanan Eğitim Dergisi'nin eğitsel açıdan araştırılması düşünülmekte, bu dergi ve yayımlandığı yıllar bakımından eğitim alanında görülen gelişmelerle bilgiler verilmesi hedeflenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Modernleşme sürecinde eğitimin oldukça önemli bir gücü olduğuna inanan Büyük Önder Atatürk, 1 Kasım 1925'de Meclis'in açılış konuşmasında, eğitimde hedeflenen seviyeye ulaşmak için özel girişimin çalışmalarına ihtiyaç duyulduğunu belirtmiş ve bu konuda çağrıda bulunmuştur. İşte Türk Eğitim Derneği, bu temel vizyon doğrultusunda, Atatürk'ün ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran kadroların öncülüğünde 31 Ocak 1928 tarihinde doğmuş ve 12 Aralık 1939 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamuya Yararlı Dernek statüsü edinmiştir. İlk adı "Türk Maarif Cemiyeti" olan Dernek, 1946 yılından itibaren, "Türk Eğitim Derneği" adı altında çalışmalarını devam ettirmektedir. Dernek, Türk eğitim hayatına oldukça önemli katkılar yapmıştır. Bu katkılardan birisi de süreli yayınlar alanında olmuştur.

Bilimsel alanda üretilen bilgilerin kamuoyuna duyurulmasında dergilerin önemli rolleri bulunmaktadır. Dergiler içinde yaşadıkları zamanı canlı olarak aktardıkları için aynı zamanda tarih için de aydınlatıcı bir rol üstlenmektedirler. Bu nedenle dergiler, eğitim tarihi

araştırmalarında da önemli bir kaynak olma özelliği de göstermektedir. Çünkü eğitim tarihi araştırmalarında dönemin eğitim düşüncesi ve uygulamalarının aydınlatılmasında bu kaynaklara da başvurulmaktadır. Bu dergilerden birisi de Eğitim Dergisi'dir.

İlk olarak Türk Eğitim Derneği tarafından 1951 yılında çıkarılmaya başlayan dergi, 1959 yılına kadar yayımlanmaya devam etmiştir. Yaklaşık sekiz yıl yayım hayatına devam eden dergi, aylık olarak düzenli bir şekilde yayınlanmıştır. Derginin yayımlandığı yıllar sadece Türk eğitim hayatında değil aynı zamanda sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik anlamda da büyük dönüşümlerin yaşandığı yıllar olarak dikkat çekmektedir.

Türkiye'de eğitim alanında yapılan araştırmalar her hükümet değişikliğinde eğitim politikasında da köklü değişikliklerinin yaşandığını göstermektedir. Hatta eğitim politikasında görülen bu köklü değişiklikler sadece hükümet değişikliklerinde değil aynı hükümet döneminde görev yapan Milli Eğitim Bakanları arasında da görülebilmektedir. Derginin yayı hayatına devam ettiği 1951 ve 1959 yılları arasında Türkiye'de yedi kez Milli Eğitim Bakanı değişikliğinin yaşandığı görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlarının eğitim anlayış ve uygulamaları hakkında ayrıntılı bir şekilde bilgi edinmek önemlidir. Çünkü günümüz eğitim sorunlarına kalıcı çözümlerin getirilmesi; geçmiş dönemin iyi bir şekilde incelenmesi, hatalardan gerekli olan derslerin çıkarılmasını gerektirmektedir. Dergiler içinde yaşanan zamanı canlı olarak aktarması açısından ayrı bir yere sahiptir. Bu nedenle Eğitim Dergisi'nin 1951 ve 1959 yılları arasındaki eğitim anlayış ve uygulamaları ile eğitim sorunları hakkında önemli bir kaynak olma özelliği göstermektedir. Yapılacak olan bu projede yaklaşık sekiz yayın hayatına devam eden Eğitim Dergisi'nin Türk eğitim hayatındaki yeri ve önemi hakkında bilgi verilmesi hedeflenmiştir. Bu hedef çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1.Dergide öğretmenlik mesleği ile ilgili konular nasıl değerlendirilmektedir?
- 2.Dergide eğitimin sosyal temelleri ile ilgili makaleler nasıl değerlendirilmiştir?
- 3.Dergide eğitimin psikolojik temelleri ile ilgili değinilen konular nelerdir?
4. Derginin karşılaştırma eğitimi ile ilgili makalelerde hangi konulara değinilmektedir?
- 5.Dergide işlenen eğitim programları ve öğretimi ile ilgili konular nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Projede araştırılması düşünülen Eğitim Dergisi 1951 ve 1959 yılları arasında yaklaşık dokuz yıl kesintisiz olarak yayım hayatını devam ettirebilmiş bir dergidir. Derginin

yayımlandığı yıllar; çok partili hayata geçiş, tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da Amerika'nın etkisinin görüldüğü yıllar olması bakımından önemlidir.

Araştırmada Eğitim Dergisi (1951-1959)'nin yayımlandığı yıllarda eğitim anlayış ve uygulamaları hakkında önemli bilgiler vermesi beklenmektedir. Elde edilen bu bilgilerin günümüz eğitim anlayış ve uygulamalarına ışık tutacağı, eğitim sorunlarına daha kalıcı çözümler üretileceği düşünülmektedir.

Tarihin ve toplumsal yapının üzerine bir takım incelemeler yapılacaksa, başvurulacak ilk kaynaklardan biri, dönemin atmosferini/tartışmalarını/sosyo-ekonomik ve sosyo-politik görünümünü verecek olan, en genel tanımıyla basın diyebileceğimiz kaynaklara yönelik genel bir bakışın gerekliliğidir.

Yeni üretilen bilgilerin halka iletilmesinde önemli bir yere sahip olan dergiler, dönemi canlı bir şekilde karakterize etmektedir. İçinde bulunduğu döneme tanıklık eden dergilerin okul işlevi de görmektedir. Bilgilerin yenilenmesinde rol oynayan dergilerin dünya düşünce hayatında olduğu kadar Türk düşünce hayatında da önemli bir yere sahiptir. Türk eğitim düşüncesine hizmet eden dergilerden biri de Türk Eğitim Derneği tarafından çıkarılan Eğitim Dergisi'dir.

1952-1980 yılları arasında 28 yıl kesintisiz bir şekilde yayın hayatını sürdüren dergi, sadece Türkiye'de görülen eğitim faaliyet, fikir ve uygulamalarına değinmemiş aynı zamanda dünya eğitim tarihinde yer edinmiş önemli eğitimcilerin yazılarına da yer vermiştir. Dergide makaleleri yayımlanan aydınların dönemin eğitim sorunlarına bakışı, günümüz eğitim uygulamalarını ve sorunlarını anlama bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Yapılacak olan bu araştırma ile 1951-1959 yılları arasında Türkiye'de görülen eğitim sorunlarının Eğitim Dergisi'nde yer alan makalelere yansımaları değerlendirilecektir. Bu değerlendirmelerden elde edilen bilgilerin günümüz eğitim anlayış ve uygulamalarına ışık tutması beklenmektedir.

II. YÖNTEM

Yapılacak olan bu araştırma, 1951-1959 yılları arasında yayım hayatını sürdüren Eğitim Dergisi'nde yer alan makalelerin incelenmesine yöneliktir. Bu nedenle geçmişe yönelik olarak yapılacak olan bu araştırmanın verilerini toplamak için tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinin temel özelliği, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımı olmasıdır (Karasar, 1999).

Araştırma, belge tarama yoluyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca içerik analizi yöntemi de kullanılacaktır. Bu yöntem; sözel, yazılı ve diğer materyallerin içermiş olduğu mesajı anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunma yoluyla toplumsal gerçeği araştıran bilimsel bir yöntemdir (Çebi, 2003; Gökçe, 2001).

Çalışma Evreni

Bu araştırmanın çalışma evrenini Türk eğitim Derneği tarafından aylık olarak yayımlanan Eğitim Dergisi oluşturmaktadır. 1951-1959 yılları arasında yayımlanan derginin sayılarının tamamına ulaşılmıştır. Dergilerin tamamı çalışma kapsamında ele alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri belge tarama yoluyla toplanmıştır. Var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplama anlamına gelen belge tarama; belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 1999; Balcı, 2007). Bunun yanında dergide yer alan makalelerin incelenmesinde içerik analizi yönteminden de yararlanılacaktır. Araştırmada, veri analizi yönteminin altı basamağı uygulanmıştır. Bu basamaklar şunlardır:

- Problemin belirlenmesi,
- Evren ve örneklemin belirlenmesi,
- Araştırma kategorilerinin belirlenmesi,
- Kodlama cetvelini oluşturma,
- Kodlama cetvelini sınama ve güvenilirliğini ölçme,
- Verilerin analizi ve yorumlama.

İçerik analizi tasarımı en zorlanılan yön, analiz edilmesi gereken kategorilerin veya değişkenlerin belirlenmesi ve tanımlanmasıdır. Analiz için seçilen değişkenler ile araştırmaya yön gösterecek sorular arasında kapsamlı bağlantıların kurulması önemlidir. Bunun yanında dönemin sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik açıdan tahlil edilmesi gerekli görülmüştür.

Çünkü derginin yayınlandığı yıllarda dönemin tahlil edilmesinin dergide yer alan makalelere ışık verebileceği düşünülmüştür.

Verilerin Analizi

Dergide yer alan makaleler araştırmanın amacına uygun olarak tarandıktan sonra eğitim sorunlarının işlendiği makaleler belirlenmiştir. Belirlenen bu makalelerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde incelenen konuya bağlı olarak farklı teknikler kullanılabilmektedir. Bilgin (2000)'e göre bu teknikler dörde ayrılmaktadır. Bunlar;

1. Frekans analizi,
2. Kategorik analiz,
3. Değerlendirici analiz ve
4. Olumsuzluk ya da ilişkisel analizdir.

Bu araştırmada araştırmanın özelliği gereği kategorik teknik tercih edilmiştir. Kategorik teknik, belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesini ve ardından bu birimlerin belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasını ifade eder (Bilgin, 2000).

III. BULGULAR

Bu başlık altında araştırmanın bulgularına yer verilmiştir. Araştırmanın bulguları, alt amaçlar çerçevesinde ele alınmıştır.

I. Öğretmenlik Mesleği İle İlgili Makaleler

Dergide öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak beş makaleye yer verilmiştir. Bu makalelerde genel olarak öğretmenlik mesleğinin önemi, toplum içindeki durumu, öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkiler ile bir meslek olarak öğretmenliğin özellikleri ele alınmaktadır.

Pearcy (1954) öğretmenlerin cemiyet içinde oynadıkları roller ve önemi hakkında bilgiler vermektedir. Ona göre öğretmenlik mesleği kadar sosyal sorumluluğu fazla başka bir meslek yoktur. Öğretmenin sorumluluğu o kadar fazladır ki ona yetişmekte olan nesli doğru yolda yürütmesi görevi verilmiştir. Öğrencilere ileride içinde yer alacakları cemiyetin kültür mirasına sahip birer birey olarak yetişmelerinde en önemli görev şüphesiz öğretmendedir. Okul öncesinde ailenin etkilerini öğretmen okulda tamamlar, hatta ailenin eksikliklerini de öğretmen düzeltir. Çocuk okul toplumu içinde sosyalleşirken öğretmeni tarafından yönlendirilir. Diğer bir ifadeyle öğrencilerin topluma kolay adapte olmaları, toplum içinde yararlı bir birey olmaları ve toplumun devamı için rol almalarında şüphesiz öğretmenin çabaları önemlidir. Ona göre birçok öğretmen isteyerek bu mesleği seçmemiş, yapacakları başka bir iş olmadığı için öğretmenlik mesleğini tercih etmişlerdir. Percy ayrıca öğretmenlerin sürekli eğitimle ilgilenerek toplum hayatından uzaklaşmalarını yanlış bulur ve en azından okul dışında boş vakitlerinde toplumda görev alarak önderlik rolüne girmelerini ister. Fakat Percy'e göre görev ve sorumlulukları bu kadar önemli olan öğretmene toplum içinde gereken ilginin gösterilmemesi, ona kıymet verilmemesi düşündürücüdür. Nisbet'in (1954) de benzer düşüncelere sahip olduğu görülmektedir. Nisbet, görev ve sorumluluk olarak öğretmenlik mesleğini diğer mesleklerle karşılaştırmakta, öğretmenlik mesleğine gerekli önemin verilmediğini dile getirmektedir. O, velilerin okula ve dolayısıyla öğretmene karşı olumlu tutum geliştirmeleri için bazı öneriler getirmektedir. Okulların halka açılması ve halkın okulda nasıl ders işlendiğinin bizzat yerinde görmesi, halkın gelip görebileceği sergi, temsil vb. etkinliklerin yapılması, okul-aile birliklerinin sayısının artırılması, faaliyet sahalarının genişletilmesi, okul idarelerinin tüm öğretmenlerin birbirlerinin çalışmalarını görebilecekleri şekilde okul faaliyetlerini tanzim etmeleri bu önerilerdendir.

Mardin (1954e) ise öğretmenlere toplum içinde saygı göstermek, hak ettikleri değeri vermek için çok şeye gerek olmadığını belirtmektedir. Ona göre topluma son derece yararlı hizmetler yapmış öğretmenleri ziyaret edip hatırlarını sorma, çocuklara öğretmene saygı fikrini aşılama ve onların yanında öğretmenlerle ilgili olumlu sözler söyleme, yurt çapında her yıl en az bir gün "öğretmenler günü" yapma yapılacak olan bu kolay işlerden bazılarıdır.

Bertin (1953a) öğretmenlik mesleğine saygı konusunu ele aldığı makalesinde farklı mesleklerdeki kişilerin kendi mesleklerine karışılmasını istemezken çocuğunun öğretmenin görevine müdahale hakkını kendisinde gördüğünü belirtmektedir. Ona göre bunun en önemli sebebi çocuğun herkesin ilgi merkezi olmasındandır. Fakat bu ilgi merkezini öğretmene bırakmak gerekmektedir.

Berklin makalesinde öğretmen ve çocuk arasındaki ilişkileri de ele almakta ve ilişkilerin çocuklar üzerinde ortaya çıkaracağı etkilere değinmektedir. Çocukların ruh sağlıkları korunmaya çalışılırken onların öğretmenlerine karşı çarpık hisler beslemelerine engel olunmalıdır. Berlin'e göre öğretmen-öğrenci anlaşmazlıklarında çocuk tarafında yer alan veliler aslında çocuk ruhunda büyük tahribatlar meydana getirmektedirler. Oysa veliler çocuklarının gelişimlerini öğretmenleri ile beraber takip etmek durumundadırlar. Berlin, çocukların öğretmenleri ile ilgili şikâyetlerinde velilerin genellikle öğretmenleri takip altına almaya çalıştıklarını, öğretmenin metot ve kabiliyeti hakkında hükümler verip çocuk yanında bunları konuşarak hata yaptıklarını dile getirmektedir. Çünkü öğretmenin yapacağı başarılı çalışmalarda yapılacak yardımlar çocuk için çok olumlu sonuçlar vermektedir. Ona göre öğretmene yapılacak bu yardımların en önemlisi saygıdır.

Dergide öğretmenlik mesleğinin yeri ve önemi yanında ele alınan konulardan birisi de iyi bir öğretmende bulunması gereken özelliklerle ilgilidir. Dergiye göre her meslekte olduğu gibi öğretmenlik mesleğinin de kendine özgü bazı özellikleri vardır. Her şeyden önce öğretmen öğrencisini sevmelidir. Öğrencisini sevmeyen öğretmenin başarılı olması zordur. Öğretmen sadece derste sessizliği sağlayan ve bilgi aktaran kişi değildir. Öğretmen öğrencinin ilgisini derse çeken, öğrencilerinden aldığı enerjiyi en iyi şekilde yansıtan kişidir. Bunun yanında öğretmen kendisi ile ilgili yapılan tüm eleştirileri hoşgörü ile karşılayıp, bu eleştirileri öğrencilere yansıtmamalıdır (Mardin, 1954c).

II. Eğitimin Sosyal Temelleri İle İlgili Makaleler

Dergide eğitimin sosyal temelleri ile ilgili olarak on beş makaleye yer verilmiştir. Bu makalelerde genel olarak; okul ve toplum ilişkisi, sokak çocukları, çocuk suçluluğu, karakter eğitimi, milli eğitim, değerler ve eğitim, nitelikli eğitim ve öğrenme ortamı, okulöncesi dönemde çocuk eğitimi, eğitimde değerlendirme ve geleceğin okulları gibi konular ele alınmaktadır.

Alıcıoğlu (1953) makalesinde okul ve hayat arasındaki ilişkileri açıklamaktadır. Ona göre okul kendi başına soyutlanmış bir kurum değil, toplumun belirli bir gelişim döneminde doğmuş, toplumun bir kurumu olarak ortaya çıkmıştır. Okulun temel görevi, yetişmekte olan nesle hayatta başarılı olabilecekleri bilgi ve becerileri kazandırmaktır. Alıcıoğlu'na göre o halde okulun bütün faaliyetlerine hâkim olacak mefkûrelerin gerçekleşmesi için kullanılacak yöntemlerin kaynağını da toplumun içinde aramak gerekmektedir. Bu gereklilik akıl ile ilgili değil tamamen hayata uyum içindir. Bu nedenle geçmişte olduğu gibi günümüzde de toplumda var olan faaliyetlerle okulun faaliyetleri uyum içinde olmalıdır. Makalede ayrıca toplumun dini, hukuki, ahlaki, siyasi, bedii ve ekonomik gelişmelerinin eğitimi yönlendirdiğine dikkat çekilmiştir. Örneğin toplumun dini anlamda geçirmiş olduğu değişimler nedeniyle eğitim kurumları da yerinde saymamış, değişikliğe ayak uydurmuştur. Türk devletinde mutlakiyetten meşrutiyete, meşrutiyetten de cumhuriyete geçilirken eğitim kurumları bu değişimlere karşı durmamış, ayak uydurup üzerine düşen görevleri yerine

getirmek için çaba göstermiştir. Alıcıoğlu'na göre eğitimle ilgili kanun ve yönetmeliklerdeki değişimler incelendiğinde eğitim kurumlarının toplumsal değişimlere uyum sağlama çabası açıkça görülecektir. Fakat ona göre toplumda var olan değişimlere eğitim kurumları uyum sağlama çabasıdayken okullarda doğru metotlar işletilmemektedir. Okullarda öğretilen bilgiler hayatta kullanılmamaktadır. Örneğin öğrenilen yabancı dil günlük hayatta kullanılmadığı gibi yabancı dilde yazılmış kitapta okunup anlaşılamamaktadır. Bu nedenle okullarla hayat arasında duvarlar örülmemeli, hayata uyumu kolaylaştıran bir eğitim anlayışı dikkate alınmalıdır.

Ahlak ve karakterin ferdin olduğu kadar toplumun yaşamında da önemli olduğunu ifade eden Arkan (1953), izciliğin önde gelen prensiplerinden birisinin de ahlaklı ve karakterli gençler yetiştirmek olduğunu belirtmektedir. Ona göre izcilikte her şey bilfiil yaparak yaşayarak öğrenilmektedir. Oyun, gezi, kamplar aracılığıyla çocuklar arasında arkadaşlık hisleri kuvvetlenmekte, birbirlerine yardımcı öğrenmekte, tek başına bir hiç ama topluluk içinde önemli bir varlık olduğunu hissetmekte, sadece kendi menfaatlerini değil içinde bulunduğu cemiyetin menfaatlerini daima göz önünde bulundurur. Oyunlarda oyun kurallarına ve hakemin düdüğüne kayıtsız şartsız uyarak ileride katılacağı cemiyetin kurallarına uymayı öğrenmektedir.

Kırlı (1957), eğitimin milliliği konusunu ele aldığı makalesinde, her milletin kendi varlığını, geleceğe çevrilmiş bir hürlük ve bağımsızlık iradesine dayanarak kazandıkça daha önceki milletlerin geçirdikleri aşamalardan istifade ettiklerini belirtmektedir. Ona göre mili terbiye milletlerin kazandığı şahsilik savaşından farklı yollarla meydana gelmemektedir. Yine ona göre bununla birlikte milli eğitimin nasıl kazanılacağını bilmek, onun kazanılması yolunda en büyük adım sayılmalıdır. Ayrıca kültürün her kısmında gençlere aynı olgunlukta eserler veremesek de bunların örnekleri verilebilir. Kırlı, başarılımış büyük yolların rehberliğinden faydalanılabileceğini, milletlerin gelişim safhalarını göstermekle yeni nesillere doğru yolun öğretilebileceğini ifade etmektedir.

Dergide ele alınan sorunlardan birisi de kimsesiz ve sokak çocukları ile ilgilidir. Işınso (1957), kimsesiz çocuklara sahip çıkan farklı dernekler olmasına rağmen yeterli olmadığını, hala sokaklarda çok sayıda kimsesiz çocuğun kendi kaderleriyle baş başa bırakıldığını ifade etmektedir. Bu durum karşısında insanların gözlerini kapatmalarının, sadece para vermenin sorunu çözmeyeceğini dile getiren Işınso, çocuklara sadece para vermenin onlarda dilenciliği alışkanlık haline getirdiğini, bu çocuklarda aşağılık kompleksinin gelişmesine neden olduğunu belirtmektedir. “Ağaç yaş iken eğilir” atasözünden hareket edilen makalede insan yaşamında çocukken edinilen yaşantıların daha sonraki yaşamı derinden etkilediği belirtilmektedir. Bu nedenle sokaklardaki bu çocukların ileride birer suçlu birey olmaları istenmiyorsa iyi ortamlar hazırlanmalı, onların bakımı ve eğitimi ile ilgili kurumlar hazırlanmalıdır.

Germayanlıgil (1953), iki türlü kimsesizlik olduğunu; bunlardan birincisinin maddi, ikincisinin de manevi kimsesizlik olduğunu belirtmektedir. Maddi kimsesizlik; anne, babası ya da ona bakacak hiç kimsesi olmadığı için yaşam mücadelesini tek başına veren çocuklara denilir. Manevi

kimsesizlik ise ailesi olan ve yeme-içme, okul giderleri gibi her türlü giderleri karşılanan fakat bütün bu varlık içinde çocuk ruhunun ilgi görmemesi nedeniyle yalnızlığa itilen çocuklardan oluşur. Germayanalığil'e göre bu iki tür çocuk sokakta buluşmaktadır. Maddi kimsesizlerden olan çocuklar için sokaklar zaten her şeydir. Manevi kimsesiz olan çocuklar için ise sokak avunulacak, oyun oynanacak yerdir. Öncelikle evinin önünde başlayan bu sokak oyunları yaş ilerledikçe daha da uzak sokaklara doğru gelişme gösterir. Ona göre maddi kimsesiz çocuklar için I. Dünya Savaşı'ndan sonra "Himaye-i Etfal" gibi kurumlar açılmalı da yeterli gelmemektedir. Vatandaşların bu tür kurumlara yardımlarını artırması gerekmektedir. Manevi kimsesiz çocuklar ise evlerine döndüklerinde evlerini çocuk ruhuna uygun bulmamaktadırlar. Bu çocuklar okuldan döndüklerinde baba işte, anne komşuda kendileri de hizmetçinin elinde başıboş kaldıklarında genellikle kontrolsüzdürler ve sıkıldıkları görülür. Germayanalığil, sokak ve çocuk konusunda çözüm bekleyen iki konuya dikkat çekmektedir. Bunlardan birincisi, kimsesiz ve fakir çocukların himayesi, yetiştirilmesi ve onları cemiyete yararlı bir insan haline getirilmesidir. İkincisi ise; anne-babası olan çocukların sokaktan kurtarılarak okul dışı çocuk hayatının çocukça geçirilmesinin sağlanmasıdır.

Ünver (1957) ise suçlu çocuklar konusunu ele aldığı makalesinde son dönemlerde artan çocuk suçlarına dikkat çekmektedir. Ona göre gazetelerde sarkıntılık, hırsızlık gibi suçlara sık olarak rastlanması düşündürücüdür. Ünver, suçlu çocuklar konusunda suçu çocuklara değil ailelere, daha genel bir ifade ile topluma yüklemektedir. Çünkü cemiyet tarafından terkedilmiş çocukların günün birinde cemiyete cephe alacakları çok açıktır. O halde Ünver'e göre yapılması gereken; çocuklarımızla yakından ilgilenmek, ilgisizliğimiz nedeniyle kendimizden uzaklaştırdığımız çocukları yeniden topluma kazandırmaktır. İstanbul'da o günkü koşullarda 15 bin korunmaya muhtaç çocuğun bulunduğu belirtilen bu makalede yetiştirme yurtlarının sadece sokakta yatan çocuklarla ilgilendiği, bunlara bir meslek kazandırmak için çalışıldığı ifade edilmektedir. Fakat burada görev yapan öğretmenlerin pedagojik açıdan yetersiz olmaları istenen verimin elde edilememesine neden olmaktadır. Ona göre bu kurumlar İstanbul'da bulunan 15 bin kimsesiz çocuktan ancak 800'ü ile ilgilenebilmektedir.

Dergide çocuk suçluluğunun nedenleri ve çözümü üzerinde de durulmaktadır. Cresswell'de (1954) çocuk suçluluğunun sebeplerinin belirlenmesinin çözümünün bulunmasından daha kolay olduğunu belirtmektedir. Cresswell suçlu çocuklarla yapılan görüşmelerde çocuk suçluluğunun temel nedeninin aile ile ilgili nedenler olduğunu ifade etmektedir. Yaşları 8 ile 16 arasında değişen 100 çocukla yapılan görüşmelerde bu çocukların ailelerinden yeterli ilgi ve sevgiyi göremedikleri belirlenmiştir. Anne ve babaların birlikte olumlu bir aile ortamı içinde yaşayamamaları çocukları olumsuz etkilemektedir. Cresswell çocuk suçluluğunun önüne geçmek için her okulda rehberlik kliniklerinin bulunmasını, derslerde geri kalan ya da başarısız öğrenciler için özel sınıfların açılmasını önermektedir.

Değerin sadece ekonomik olayların mahiyeti hakkında hüküm vermeye mahsus bir ölçü olmadığını belirten Alıcıoğlu (1954a), diğer sosyal olayların insan nazarındaki önem derecelerini de belirlemeye yönelik bir ölçü olduğunu dile getirmektedir. Ona göre tabiat olayları tek başlarına kaldıkça hiçbir zaman insan ihtiyaçlarını temin edemez. Ancak insan eli, insan zekâsı, insan muhakemesi tabiata müdahale etmekle ve ona şekil vermekle tabiat bir değer kazanmakta, değer denilen ölçü de eşyanın cinsine, türüne göre değiştiği gibi insanların anlayışlarına, çevre türlerine, hayat anlayışlarına ve cemiyetlerin tarihsel olarak geçirdikleri dönüşümlere bağlı olarak da değişiklikler görülebilmektedir. Buradan hareketle toplumların tarihi oluşundaki ilk çağ, orta çağ ve yakın çağ adını verdiğimiz devirleri medeniyet tarihi bakımından adlandırmak istesek değer değiştirme çağları olarak da ifade edebiliriz. Fakat Alıcıoğlu, değer açısından tabiata yapılan müdahaleler ile insana yapılan müdahalelerin aynı olmadığını dile getirmektedir. Çünkü insan kendisine yapılan müdahaleleri tek taraflı olarak benimseyen pasif bir varlık değildir.

Alıcıoğlu (1954b)'nın ele aldığı konulardan birisi de çocuğu değerlendirmenin hangi doğrultuda gerçekleştireceği ile ilgilidir. Ona göre eğitimin değerlendirme işinde çalışması milletin sosyal gelişimine engel olmayan, gelenek ve göreneklerini çocuğa aşılacak ve aynı zamanda teknik ve medeni metotlar içinde yetişmesi istikametinde olmalıdır. Diğer bir ifade ile içinde yaşanılan asrın zihniyetini kendisine rehber edinmek, değerlendirmenin hedefidir. Alıcıoğlu, bu doğrultuda görev almayan eğitim kurumlarının görevini yapmış olamayacağını belirtmektedir. Böylelikle hem bireylerinin geleceği hem de milletin gelişimine engel olunur. Dolayısıyla içinde bulunulan dönemin gelişmelerinin gerisinde kalan eğitim kurumları teknik gelişmeler karşısında çok zayıf kalmaktadır. Asrın esaslı karakterlerinden birisinin de herhangi bir ferdin toplum içinde mutlaka bir meslek sahibi olmasını gerektirdiğini belirten Alıcıoğlu, milletin belli bir mesleği olmayan kişileri değersiz olarak gördüğünü ifade etmektedir. Eğitim kurumları bireylerin mutluluğu için onların psikolojik ve fizyolojik yapılarına uygun bir meslek kazandırmalıdır. Bunun yanında içinde bulunulan dönem, her şeyden bir parça öğrenmek değil bir şeyi derinliğine öğrenmeyi gerekli kılmaktadır. Eğitim kurumları bunları da dikkate almalıdır. Kısaca her eğitim kurumu bireyleri toplumun gelişiminde görev alacak ve topluma ayak uyduracak şekilde yetiştirmelidir.

Alıcıoğlu'nun (1954c) eğitim ve değerlendirme ile ilgili ele aldığı konulardan birisi de eğitimde değerlendirme yollarıdır. Ona göre hedefe ulaşmada takip edilen metotlar son derece önemlidir. Alıcıoğlu bu konuda örnekler de vermektedir. Örneğin artık iyice anlaşılmıştır ki iyi bir yabancı dil eğitimi için özel bir çevre gerekmektedir. Öğrenilmek istenen yabancı dil ancak bu yabancı dilin yaygın olarak kullanıldığı bir ortamda daha iyi öğrenilebilir. Bu nedenle yabancı dil derslerinde sınıfları en azından iyi bir dil çevresi haline getirmek getirmelidir. Öğretmen çok gerekli olmadıkça öğreteceği yabancı dil dışında bir dil kullanmamalıdır. Bir başka örnekte tecrübe, gözlem ve yaparak-yaşayarak öğrenme gerektiren derslerle ilgilidir. Bu dersleri laboratuvarla yapıp olaylarla öğrencileri karşı karşıya getiremiyorsak, sadece anlatım yöntemiyle dersi işlemeye çalışıyorsak

istenen sonucu almak zordur. Öğrenciler eşya ve olaylarla doğrudan karşı karşıya gelemeyeceği için gerçek bilgi ortaya çıkamayacağı gibi kendilerinde gözlem ve inceleme yetenekleri de gelişmeyecektir. Alıcıoğlu'na göre okul ortamının öğrenciyi değerlendirmede önemli etkisi vardır. Bu nedenle okul ortamı “okul hayata hazırlar” sözüne uygun olarak hazırlanmalıdır. Bunun için eğitim ortamını gerekli araç gereçlerle donatmalı, öğretmen sadece bilgi aktaran rolünden sıyrılarak öğrenme- öğretme sürecinde rehber konumunda olmalıdır.

Çocuklarda okul dönemine kadar olan zaman içindeki eğitim konusunu ele alan Kırılı (1956), eğitimi malum veya meçhul ilkeler çerçevesinde çocukların dengesizlikten kurtulması konusunda, çocuğa yardım, hayat için bilgi ve yetenek kazandırmaktan, diğer insanlarla iyi bir iletişim ortamında yaşayabilmesinden başka bir şey olmadığını ifade etmektedir. Ona göre eğitim süreci zor ve sıkıcıdır. Çünkü eğitim sürecinde memnuniyet hislerinden vazgeçme, sabır ve tahammül, itaat ve uymadan başka bir şey değildir. Kırılı'ya göre bu nedenle çocukların bakıcılarının, onların eğitimleriyle ilgilenen kişilerin sakin, sabırlı kişiler olmaları şarttır. Çocukların mürebbilerinin plansız bir şekilde eğitim işine girmeleri istenmeyen sonuçlar verebilmektedir. Mürebbiler çocuklardan gereğinden fazla talepte bulunmamalı, dayak vb. şeylerle de çocuğun güvenini olumsuz etkilememelidir. Mürebbilerin çocukların karakterlerinin şekillenmesindeki etkileri bilindiğinde onların önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Çocukluk döneminde karakter gelişimini ele alan bir başka yazar da MacCalman (1954)'dir. Ona göre artık son dönemde çocukların düşünlerinin, duygularının ve davranışlarının açıklanmasında onun kendi ruhunun derinliklerinde arama eğilimi görülmeye başlanmıştır. Çocuğun şahsiyetinin gelişmesinde anne, baba, öğretmen, doktor, arkadaş vb. birçok kişinin etkisini bilirken artık onun kendi ruhunun derinliklerinin de önemini anlamaya, onun iç âleminin şahsiyetinin oluşumundaki etkisini görmeye başlanmıştır. MacCalman çocuğu özel bir madde, cemiyet ve kültür çevresinde olgunlaşan ve kendisine has vasıflara sahip bir bireyin bu çevre ile karşılıklı etkileşimin dinamik bir bileşimi olarak görülmesi ve dikkatlerin evden çıkıp okula başladığı zamana çevrilmesi gerektiğini belirtmektedir. Diğer bir ifade ile çocukların birçok özelliği okulla değişmeye başlayacağı için okul döneminin şahsiyet gelişiminde oldukça etkisi olduğu söylenebilir. Çocuk okula gelinceye kadar evdeki hayattan başka hayatla karşılaşmamış, belki kendi yaşındaki çocuklarla oynama şansını çok az yakalayabilmiştir. Bu çevre de çocuk eğitimi için özel hazırlanmış bir çevre değildir. MacCalman'a göre bu nedenle çocukların sosyal kabiliyetleri ve zaafı henüz ortaya çıkmamıştır. Tüm bunlar okulun şahsiyet gelişimindeki etkisini göstermesi bakımından önemlidir. Arkan'da (1954) makalesinde çocuklarda şahsiyet gelişiminde öğrenci kamplarının etkisine işaret etmektedir.

Dergide ele alınan konulardan birisi de eğitim ve değişim konusudur. Berklin (1955), Galen Jones'ten yapmış olduğu çeviri makalede geleceğin ortaokulu ve liseleri hakkında bilgiler vermektedir. Makalede geleceğin ortaokul ve liselerinin özelliklerine değinilmektedir. Öncelikle geleceğin ortaöğretim kurumları bütün normal gençleri içine alacak ve onlara gerektiği gibi hizmet

edecektir. İstatistikler ortaöğretim okullarındaki öğrenci sayısının ve bu okullardaki öğrenci başarısının oldukça düşük olduğunu göstermektedir. İkincisi, geleceğin ortaöğretim kurumları Amerikan hayatının ve kültürünün birliğini sağlamak için gerekli genel bilgileri verecektir. Üçüncüsü, geleceğin ortaöğretim kurumlarında bireysel farklılıklara önem verilecektir.

Dergide eğitimde demokrasi konusuna da değinilmektedir. Mardin (1954d), eğitimde demokrasi denildiğinde farklı konuların ön plana çıktığını belirtmektedir. Ona göre öğrencinin her hareketine, hatta öğretmeni velisine şikâyet edebilmesine demokratik eğitim olarak görenler vardır. Yine seviyesine, okuma kabiliyetlerine ve zekâlarına bakılmadan öğrencileri aynı sınıfta okutmanın demokratik eğitim olduğunu görenler vardır. Fakat demokratik eğitimin bu şekilde anlaşılmasına çok sayıda eleştiri de vardır. O, Yale Üniversitesi Rektörü Griswold'un görüşlerinden hareketle eğitimde demokrasi denildiğinde ne anlaşılması gerektiğini açıklamaktadır. Buna göre eğitimde demokrasi, bir ülkedeki tüm fertlerin eğitim imkânından eşit olarak faydalanmasıdır. Fakat her fert kendi kabiliyetlerinin sınırlarına kadar eğitime devam hakkına sahiptir. Diğer fertlerin hakkını engelleme, onların ilerlemesinin önüne geçmek için eğitime devam etme isteğinin eğitimde demokrasi ilgisi yoktur. Yani kısaca eğitimde demokrasiden her bireyin eğitim imkânından dengeli olarak pay alma hakkına sahip olması anlaşılmalıdır.

III. Eğitimin Psikolojik Temelleri İle İlgili Makaleler

Dergide eğitimin psikolojik temelleri ile ilgili olarak on altı makale bulunmaktadır. Bu makalelerde genel olarak; eğitim psikolojisi, okulöncesi dönem eğitiminin yeri ve önemi, öğrenci başarısızlığının nedenleri, sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesi, çocukta aşâğılık duygusu, disiplin, karakter gelişimi, çocukların manevi dünyaları ve çocuklarda ruh sağlığı gibi konular ele alınmaktadır.

Serinsel (1951:5), Charles H. Judo'dan yapmış olduğu çeviri makalesinde eğitim psikolojisi hakkında bilgiler vermektedir. Makaleye göre son yarım yüzyılda eğitim düşüncesi ve uygulamaları üzerinde psikoloji kadar etkili başka bir güç bulunmamaktadır. Denilebilir ki Almanya'da Wilhelm Wundt'un, Amerika'da William James'in eserlerinin yayılmasıyla bu bilim mahiyetini değiştirmiş, eğitime rehberlik yapmıştır. Bu iki bilim adamının insan beyninin çalışması üzerindeki tecrübi ve müspet çalışmaların başlamasıyla bütün öğretim faaliyetlerinin şekli ve okulun görevleri kökten bir değişime uğramıştır. Makaleye göre modern psikolojinin gelişmesinden önce öğretim harici bir süreç olarak görülürken öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmamıştır. Artık öğrencinin bilişsel kabiliyetleri ve psikolojik özellikleri oldukça önemli görülmekte, öğrenci öğrenme-öğretme sürecinde pasif değil aktif bir birey olarak yer almaktadır.

Okul öncesi eğitim, dergide ele alınan konular arasındadır. Erkunt (1952), anaokullarının gereği ve önemine yer verdiği makalesinde yurt dışında çok önem verilen bu kurumlara ülkemizde yeterince önem verilmediğini ifade etmektedir. Ona göre bu eğitim kurumlarına devam eden çocukların yaşları birçok bakımdan önemlidir. Tabiat sevgisinin aşılması, duygularının beslenmesi

için 3-6 yaş arası oldukça önemlidir. Bu yaş döneminde serbest bırakılan çocuklar avare, ilgisiz ve kötü bir eğitime yürüyen bir ruh âlemi içine girerler. Yine 3-6 yaş arası çocukların çevrelerini öğrenmeleri, sevgi ve saygıyı öğrenmeleri için de kritik yaşlardır.

Okulöncesi eğitim konusu derginin yayınlandığı yıllarda gerçekleştirilen Milli Eğitim Şurası'nın konuları arasında yer almıştır. Ünver (1953) dergide yer alan makalesinde 5. Milli Eğitim Şurasında okulöncesi eğitim konusunun ele alınmasının önemli olduğunu ifade etmekte, bireyin sosyal ve ruhi hayatının çocukluk yıllarından etkilendiğini belirtmektedir. Ergin (1953) ise 5. Milli Eğitim Şurasını değerlendirdiği makalesinde, şurada ilköğretim sorununu en ince ayrıntılarına kadar ele alındığını belirtmektedir. Ergin, ayrıca şurada okul öncesi eğitimle ilgili olarak da; anaokullarına öğretmen yetiştirme için yurt dışına eleman görevlendirilmesi, özel anaokullarının yaygınlaşması için vergiden muaf tutulmaları, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarının bu kurumlara yardım etmesi ve bu okullar için ucuz oyuncaklar alınması gibi isabetli kararların alındığını ifade etmektedir

Dergide çocukluk döneminde verilen ilk eğitim çalışmalarının önemi ile ilgili görüşlere de yer verilmiştir. İnsan doğduğunda zihninin üzerine yazı yazılmamış kâğıt gibi olduğunu söyleyen düşünürden hareket edilen makalede çocuğun doğduğunda bir takım içgüdüleriyle dünyaya geldiği, zamanla edindiği izlenimler sonucu kendine göre bir takım bilgiler kazandığı ifade edilmektedir. Edinilen bu bilgiler çevresinde her gün gördükleri, etkileşime girdikleri olaylarla ilgilidir. Dergiye göre bunun en önemli anlamı, çocuğun ilk eğitimi ve öğrenimini çevresinden aldığıdır. Bu çevre de evdir. Dolayısıyla çocuğun ilk eğitim ve öğretiminden sorumlu anne babadır. Daha sonra çocuk burada aldığı bilgilerle okula gelmektedir. Okuldaki öğretmenin rolü, evdeki anne-babanın rolüne benzemektedir. Öğretmen, anne babadan fazla olarak çocuklara vermek istediği bilgileri program çerçevesinde vermektedir. Dergide ayrıca Rousseau'nun "insan doğduğunda iyidir, onu toplum bozar" sözünden hareketle çevrenin çocuk eğitiminde ki önemine vurgu yapılmaktadır (Eğitim Dergisi, 1957a).

Çocuğun ilk eğitiminde çevrenin yeri ve önemi yanında çevrenin zekâ gelişimi üzerindeki etkisine ilişkin bir makaleye de yer verilmektedir. Çocuğun yaşadığı yer ve zekâsı arasındaki ilişkiye dikkat çekilen makalede çevre ne kadar üstünse zekânın da o kadar iyi gelişebileceği belirtilmektedir. Yapılan araştırmalardan da örnekler verilen dergide sosyo-ekonomik yönden iyi koşullarda yaşayan çocukların düşük koşullar içinde yaşayan çocuklara göre uygulanan testlerde daha başarılı görüldüğü belirtilmektedir. Diğer bir ifadeyle çocukların zihinsel gelişimleri anne-babalarının sosyo-ekonomik durumlarıyla yakından ilişkidir. Yine yapılan başka bir araştırmada da anne-babaların meslekleriyle çocukların zekâları arasında yüksek bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Konu ile ilgili öğretmenlere önemli görevler düştüğü belirtilen makalede öğrencilerin dikkatlerini belli bir konu üzerinde odaklayabilmelerinin önemi vurgulanmaktadır. Dikkat öğrencilerin derslerine odaklanabilmeleri, anlayabilmeleri için oldukça gereklidir. Bunun için öğretmenler çocuklara yormayan, eğlenceli

ödevler vermeli, öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelidir. Çünkü zekânın istenilen başarıyı verebilmesi için dikkat önemlidir (Eğitim Dergisi, 1957b).

Öğrenci başarısı konusu dergide yer verilen konular arasındadır. Berklin (1953b), başarısı düşük öğrencileri konu edindiği makalesinde sorun hakkında genellikle öğretmenler ve anne babalar arasında anlaşmazlıkların bulunduğunu belirtmektedir. Ona göre genellikle öğretmenler çocuğu yeteneksizlikle, çalışmamakla suçlarken anne babalar da bunun aksini iddia etmektedirler. Bu süreçte öğretmen sonuca, anne baba da çocuğun evdeki durumuna bakmaktadır. Berklin, aslında çocuğun başarısında ki düşüklüğün ya da öğrenme güçlüğü sorununun çok önemli nedenleri olabileceğini bunlarında uzvi (bedeni) ve psikoloji olmak üzere ikiye ayırdığını ifade etmektedir. Ona göre uzvi ve psikolojik olan sorunlar beş madde halinde ifade edilebilir:

- Çocuğun çok küçükken yeterince beslenememesi, büyüdükten sonra da iştahsız olması.
- Burnunda et bulunması, sık bademcik rahatsızlığı geçirmesi.
- Bazı bezlerin görevini yerine getirememesi.
- Vücudun belli bir yerinde teşhis edilmiş ya da teşhis edilmemiş rahatsızlıkların bulunması.
- Ergenlik dönemi ile çocuğun vücudunda bazı değişmelerin olması.

Berklin'e göre doğuştan normal olan çocuklarda dalgınlık ve başarısızlığın sebeplerini öncelikle uzvi (bedeni) rahatsızlıklarda aramamak gerekmektedir. Başarısız veya geç öğrenen öğrencilerde var olan psikolojik rahatsızlıklar başarısızlığın nedenleri arasındadır. Bu durumlarda öğretmen, veli ve okul yönetiminin sorunun nedeninin ortadan kaldırılması için el birliği yapması önemlidir. Fakat Berklin'e göre her şeye rağmen çocuğun başarısı ve zekâsı hakkında erken hüküm vermekten kaçınılmalı, başarısızlığın sebepleri araştırılmalıdır. Berklin (1952) bu arada başarısız olan öğrencilerde herhangi bir uzvi rahatsızlık ve yaşadığı çevre normal şartlar içinde ise çocuğun iç dünyasının mutlaka dikkate alınması gerektiğini belirtmektedir.

Sezener (1954a) ise öğrencilerin başarılarındaki düşüklüğünün sebeplerinin başında müfredatın geldiğini belirtmektedir. Ona göre programlarımız çok defa reformdan geçirilmesine rağmen hala oldukça ağırdır. Sezener ayrıca aktif öğretim metotlarının okullarda öğretmenler tarafından tam olarak uygulanmadığını, sınav türlerinin istenilen niteliklere sahip olmaması gibi nedenlerin de çocukların başarısızlıklarında önemli rol oynadığını belirtmektedir. Ayrıca evlerde çocuklara tembel vb. köreltici sözler söylenmesi, aile içindeki huzursuzlukların yaşanması çocuklarda istenen başarının elde edilmemesinin nedenleri arasındadır.

Elöve (1952) ise başarısızlıkla ilgili olan okuldan kaçma sorununu ve nedenlerini ele almaktadır. Ona göre okuldan kaçmanın farklı nedenleri vardır. Elöve, nedenlerin çokluğuna rağmen yapılması gerekenler hakkında da bazı öneriler getirmektedir. Ona göre öncelikli olarak okul korkulan, sıkıcı bir yer olmaktan çıkarılmalı, sevimli ve cazip bir yer haline getirilmelidir. Bunun yanında dersler zorunluluktan ziyade zevkle yerine getirilmesi gereken bir görev haline getirilmeli,

okuldan kaçmanın bir suç olduğu ve bu suça okul öğretmen ve idarecileri tarafından kesinlikle müsamaha gösterilmeyeceği vurgulanmalıdır. Fakat her şeye rağmen konu, uzmanlar kurullarında değerlendirilmeli, bir programa bağlanmalıdır.

Sezener (1954c) sınıfta yaramazlık yapan öğrenciler ve yapılması gerekenleri konu edindiği makalesinde sınıfın havasını bozan, öğretmenin otoritesini sarsan, dersin akışını engelleyen öğrencilere karşı öğretmenlerin sertlikle yaklaşımlarının istenen sonucu vermeyeceğini belirtmektedir. Ona göre sabırla, hoşgörüyle bu öğrenciler normal öğrenciler haline getirilebilir. Derste yanındaki arkadaşını rahatsız eden öğrenciyi öncelikle iyi bir sınıf yönetimi yaklaşımıyla arkadaşlarını rahatsız edemez hale getirmek gerekmektedir. Arkadaşını şikâyet eden öğrenciyi de çok fazla konuşmaması için ikna edilmeli, sınıfın bir aile ortamı olduğu, bütün çocukların sevgi bağı ile bağlı olduğu hatırlatılmalı, arkadaşlarını sık şikâyet etmekten ziyade onlara yardım eden, dostluk içinde yaşayan öğrencilerin iyi öğrenci oldukları vurgulanmalıdır. Yaramazlık yapan öğrenciyi yanına çağıran öğretmen kendisinden azar bekleyen öğrenciye tam tersi olarak iyi bir şekilde yaklaşmalıdır. Çünkü sınıfta sıkça yaramazlık yapan öğrenciler aslında öğretmeninden ilgi ve şefkat beklemektedirler.

Gören (1951:16), C. W. Valentine'den yapmış olduğu çeviri makalesinde disiplin ve okulun görevleri konusuna değinmiştir. Makaleye göre evde disiplinin çok olması, evde abisi ya da ablası çok sevilen çocuk kendisini küçük görebilmektedir. Böyle durumlarda okula önemli görevler düştüğü ifade edilen makalede öncelikle çocuğun okulda küçük, hor görülmemesinin sağlanması gerektiği belirtilmektedir. Yine çocuğun uygulanacak testlerle yetenekli olduğu alanları bulup bu alanlarla ilgili görev ve sorumluluklar vermek gerekmektedir. Kısacası çocuğun kendisini küçük görmesine neden olacak etkenleri ortadan kaldırmak gerekmektedir. Makaleye göre çocukların henüz suç işlemeyen suça neden olacak nedenlerin ortadan kaldırılması gerektiği de vurgulanmaktadır.

Öğretimde sınavlar konusu dergide ele alınan konulardandır. Bu konuyu işleyenlerden birisi de yüzyılımızın en büyük pedagoglarından olan Baltacıoğlu (1951: 4)'dur. Sınavları tabiat ve psikolojiye aykırı görenekler olarak ifade eden Baltacıoğlu sınav terimi için “sınav=arıtın!” ifadesini kullanmaktadır. Çünkü ona göre sınavlar bir ahiret kurumu değil doğrudan doğruya bir arıtma kurumudur. Kuvvetliyi kuvvetsizden, seçkini seçkin olmayandan, yetkiliyi yetkisiz olandan ayırt etme kurumudur. Ülkemizde sınavların sadece soru sormak, cevabını almak ve puan vermek biçiminde yapıldığını ve bunun da oldukça bir geri bir sınama türü olduğunu ifade eden Baltacıoğlu, mevcut sınavların sadece hafızayı yokladığını ifade etmektedir. Bunun yanında Baltacıoğlu makalesinde kitapların ilköğretim metotları olmadığını, sınıf, saat, yıl bölümlerinin de yapmacık şeyler olduğunu belirtmektedir.

Adasal (1951:5) ise çocuk eğitiminde aşağılık duygusunu ele almaktadır. Aşağılık duygusunun aile, okul ve asker ocağı gibi kurumlarda verilen eğitimden oldukça etkilendiğini belirten Adasal'a göre iyi bir araştırmada aşağılık duygusunun çok farklı nedenleri ortaya çıkabilecektir.

Çocuğun küçüklükte kuvvetli ve büyük olma arzusunun olduğunu ifade eden Adasal, çocuğun çevresinde en büyük kişi olarak babasının eve hâkim olmasını hiddet ve şiddet sayesinde gerçekleştirdiğini görmektedir. O halde çocuk da kendisini babası yerine koyarak hiddet ve sinirliliği başkalarına hükmetmek amacı ile kullanmaktadır. Çocukların babalarının yerine sınıfta öğretmenini koyabileceğini belirten Adasal, birçok öğrencinin eski öğretmenlerini benimsemelerini aşağılık duygusuna ait telafi mekanizmalarıyla izah edilebileceğini dile getirmektedir. Yine Adasal'a göre çevrenin ümit ve cesaret vermek ya da tersini yapmasının aşağılık duygusunu olumlu ya da olumsuz etkileyeceğini belirtmektedir.

Çocuklarda karakter gelişimini sevgi ile ilişkisini konu alan araştırmalar bulunmaktadır. Yetmen (1957), çocuklarla sevgi ile yapılan konuşmanın şahsiyet gelişimine olan etkilerini ele alan makalesinde sevgi ile konuşmanın, anlayışlı bir ilginin ve şefkatin oldukça olumlu bir etkisi olduğunu belirtmektedir. Ona göre çocuk dünyaya geldiği andan itibaren edindiği izlenimler ve tesirlerle şahsiyetinin temellerini atmaya başlar. Çocuğun şahsiyetinin temelleri ailede atılır. Anne ise bu şahsiyet binasının mimardır. Anne bilgisine ve kudretine göre şahsiyetler yetiştirecektir. Rahat ve emniyet duygusu içinde büyüyen çocuklarda şahsiyetin temelleri daha iyi atılmaktadır. Yetmen'e göre iyi bir çocukluk devresi geçirmeyen çocuklarda hayatla mücadelede daha kolay yorulmaktadırlar. Hayattan korkmayan cesur ve neşeli çocuklar yetiştirmek ailelerin en önemli vazifelerindendir. Çocukluk döneminin en önemli vazifesi ise annenin omuzları üstündedir. Bu nedenle çocuğun iç dünyasına şefkat, ilgi ve hizmet duygusu ile yaklaşmayan anneler tam olarak annelik görevini yapmış sayılmazlar. Yetmen, annelik vazifesini tam olarak yapanların toplum içinde yerinin çok büyük ve mukaddes olduğunu belirtmektedir.

Çocukta karakter gelişimi yanında ele alınan konulardan birisi de onun manevi dünyası ile ilgilidir. Sezener (1954b), çocukların iç âleminin yetişkinlerden tamamen farklı olduğunu ifade ettiği makalesinde çocukların manevi dünyalarındaki gelişim ve değişimler hakkında bilgiler vermektedir. Ona göre çocukların dış dünyadan aldıkları çeşitli izlenimler onun ruhunun süzgecinden geçerek anne ve babadan aldığı özelliklerin etkisi olsa da çevreden aldığı etki ve algılar da şahsiyetinin teşekkülünde ve manevi hamurunun yoğrulmasında ön planda gelen sebeplerdendir. Çocuklarda yaşa bağlı olarak manevi dünyalarında da değişim olur. Gözlerindeki sihirli perde yavaş yavaş sıyrılır, olayları olduğu gibi, asıl renkleriyle görmeye başlarlar. Çünkü yaş ilerledikçe hayal âleminden gerçek âleme geçecek, burada sadece sevinçlerin, güzelliklerin değil hüznün veren olayların da varlığını görmeye başlayacaktır.

Tuğaç (1954), çocuk eğitiminde öğretmen ve ruh sağlığı konusunu ele almaktadır. Psikoloji alanında görülen gelişmelerin psikolojik rahatsızlıkların önüne geçilmesinde önemli katkı sağladığını belirten Tuğaç, okul çağındaki bir çocuğun çok kritik bir dönemde okulla tanıştığını, okulun aileden sonra çocuk gelişiminde en önemli çevre olduğunu belirtmektedir. Ona göre okul, aynı zamanda psikolojik olarak olumsuz çevre içinde büyüyen çocuklar üzerindeki olumsuz durumun ortadan

kalkması için de bir araç görevi görmektedir. Çocuğun gözünde öğretmen oldukça önemli bir kişidir. Öğretmen çocuğun sonraki hayatında olumlu ya da olumsuz oldukça önemli bir etkiye sahiptir. Bu nedenle öğretmen sahip olduğu bu önemin farkında olarak sadece bilgili bir kişi değil aynı sağlam ve sağlıklı bir karaktere de sahip olmalıdır. Öğretmenin ruh sağlığının yerinde olması önemlidir. Ruh sağlığı yerinde olmayan bir öğretmenin çevresinde olumlu bir hava yaratması, çevresine örnek olması çok zordur. Hemming (1954) ise çocukların ruhi uyumsuzluğunu sosyal intibaksızlığın doğurduğu bir maraz olarak görmekte ve çözüm olarak da toplum içinde daha aktif rol alınmasını önermektedir. Ona göre bu süreç içinde okulda da yapılması gerekenler vardır. Her şeyden önce okulda iyi bir ortam teşkil edilmeli, okul personeli ve aileler işbirliğine girmelidir.

IV. Karşılaştırmalı Eğitim İle İlgili Makaleler

Dergide karşılaştırmalı eğitimle ilgili olarak dört makale yer almaktadır. Bu konuda dönemin genel eğilimi çerçevesinde Amerika eğitim sistemi ile ilgili makalelere yer verildiği görülmektedir.

Ülkümen (1953), Amerika’da aile hayatı ve çocuk eğitimi konusunu ele aldığı makalesinde Amerika’nın gelişmişliğinin, ileri hayat standartlarının çocuk anlayışının ve genç nesillerin yetiştirilmesindeki ileri görüşlülüğünden kaynaklandığını belirtmektedir. Ona göre Amerika’yı Amerika yapan etkenler; aile, okul ve yetişkin eğitiminde alınan yoldur. Ülkümen bu makalede ayrıca Amerika’nın en kuvvetli taraflarından birisinin de hem ferdi eğitime, hem de manevi ve toplumsal eğitime aynı derecede önem vermesidir.

Berklin (1953c) ise Amerikan resmi okullarında din öğretimi sorununu ele almıştır. Ona göre Amerika’da resmi ilköğretim ve liselerde din öğretimi yoktur. Din eğitim ve öğretimi tamamen aileye, kiliseye ve muhtelif din zümrelerine bağlı özel mezhep okullarına bırakılmıştır. Çocuklarına din eğitimi vermek isteyen aileler çocuklarını kendilerinin bağlı oldukları dine göre herhangi bir din okula göndermekte serbesttir. Bu okulların eyaletlerin istediği sağlık ve eğitim şartlarına uygun oldukları görülmektedir. Resmi okullara giden öğrenciler için kiliseler tarafından idare edilen Pazar okulları vardır. Amerika’da din öğretimi yapan mezhep okullarına devletin değişik yardımlar yaptığını ve bu durumun tartışmalara neden olduğu görülmektedir. Berklin, Amerika’da aydınların genellikle resmi okullara din öğretiminin girmesine karşı çıktığını, bu tartışmalarda sürekli olarak Amerikan Anayasasının birinci ek maddesini gündeme geldiğini belirtmektedir. Bunun yanında Amerikan aydını ve Amerikan eğitim teşekkülleri daha ileri giderek Amerikan halkının vermiş olduğu vergilerden dini öğretim veren okullara para verilmesini de kabul etmemektedirler.

İmre (1954), Amerika eğitim sistemini konu alan makalesinde High-School’u bitirmiş bir öğrencinin koleje nasıl kabul edildiği hakkında bilgilere yer vermektedir. Örneğin High School’u bitiren bir öğrenci Psikoloji veya Matematik veya İngiliz Edebiyatı eğitimi almak istiyor. Öncelikle okul idaresine posta ya da elden başvurmak zorundadır. Okuldan kendisine doldurması için “application blank” denilen formlar verilir. Ayrıca okul yönetimi öğrenciden High School öğrenimi

boyunca almış derslerle ilgili bir de transkript ister. Koleje devam etmek isteyen öğrenciler okul açılmadan en az 1,5 ay öncesinden bu belgeleri okula teslim etmelidirler. Öğrencinin bilgilerini, doldurulan formlardan ve ders notlarından hareketle inceleyen okul yönetimi öğrencinin okula kabul edilip edilmeyeceğini belirlemektedir. Okula kabul edilen öğrenciye “acceptance” denilen kabul belgesi gönderilmektedir. Öğrenci, okula kabul edildiği ilk yıl “Freshman” olarak adlandırılır ve sadece “Freshman English” denilen İngilizce dersi alır. Kolejlerde öğrencilerin okula kabul süreci kadar bir diğer önemli problemi de ders programını hazırlama sorunudur. Çünkü Amerikan okullarında belirli bir çerçeve içinde kalmak kaydıyla öğrenci alacağı dersleri ve ders saatlerini belirleme hakkında sahiptir. Türkiye’de bulunan liselerin programlarının daha ayrıntılı olması nedeniyle buradan mezun olan öğrencilerin Amerikan okullarından mezun olan öğrencilere göre daha bilgili olarak mezun olduğunu belirten İmre, Amerikan okullarında “jimnastik” dersinin zorunlu olarak okutulduğunu söylemektedir. Kür (1956) ise Amerikan okullarında yaşam ve moda konularında bilgi vermektedir.

V. Eğitimde Program Geliştirme İle İlgili Makaleler

Dergide eğitimde program geliştirme ile ilgili olarak dokuz makale bulunmaktadır. Bu makalelerde genel olarak; ders kitapları ve çocuk yayınları, ders dışı faaliyetler, sanat eğitimi programları, müfredat programlarında var olan sorunlar, programlarda çevre şartlarının dikkate alınması, ders saatleri, programlarda değişim ve yabancı dil eğitimi programları gibi konulara yer verildiği görülmektedir.

Eğitim programlarının önemli öğelerinden birisi de içeriktir. Kitaplar, programların içerik ögesinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Tezel (1956a), çocuk yayınlarını ele aldığı makalesinde yayın sayısında görülen artışı nitelik açısından da değerlendirmektedir. Ona göre yayın kuruluşları basılan kitaplarla ilgili daha çok ticari kaygıları ön plana almaktadırlar. Fakat Tezel, çocuk yayınlarında niteliksel iyileştirmelerin yayın kuruluşlarına çok daha fazla katkı sağlayacağını belirtmektedir. O, yayın kuruluşlarının yayınlarda niteliği arttırmasının kaçınılmaz olduğunu belirlemekte, bunun da en önemli nedenini hedef kitlenin yetişmekte olan çocuklar olduğunu ifade etmektedir. Çocukların bedenlen, zihnen, fikren ve ahlaken iyi yetişmeleri yarının toplumu için önemlidir. Bu konu da çocuk yayınlarına önemli görevler düşmektedir.

Dergide kitapların niteliğinin arttırılması yanında konu ile ilgili ne gibi önemler alınabileceğine ilişkin bilgiler de bulunmaktadır. Kunduh (1957) çocuk kitapları ile ilgili olarak ele almış olduğu makalesinde konunun öneminden ve alınması gereken önlemlerden söz etmektedir. Tıpkı zayıf düşen bir bedene doktorların vitamin takviyesi önermesi gibi çocukların da zihinsel potansiyellerinin artması için kitap okumaları önerilebilir. Kunduh’a göre çocukların zayıf oldukları derslere yönelik kitaplar okumaları iyi gelse de ailelerin çocuklara istenilen kitapları sağlamada zorluklarla karşılaştıklarını belirtmektedir. Anne babaların kitapçıya çocukları için kitap almaya

gittiklerinde zorluklarla karşılaştıklarını ifade eden Kunduh, acaba kitap yararlı mı, çocuğun seviyesine uygun mu vb. birçok soruya cevap aradıklarını dile getirmektedir. Ona göre Fransızlar bu işi çok güzel bir şekilde çözmüşlerdir. Buna göre Fransızlar çocuklara özgü eserleri dört gruba ayırmışlardır. Kitaplar şu kategorilere ayrılmıştır: Beyaz kitaplar iki grupta ele alınmıştır. 3-6 yaş arasındaki çocuklar için bol resimli az yazılı kitaplar ve 6-9 yaş için de bol resimli ve bol yazılı kitaplardır. Bunlar hayvanlar âleminde ve periler diyarında gezer. Pembe kitaplar 9-11 yaş arasında ki çocuklar içindir. 9-11 yaş arasındaki kitaplar aile sevgisi, aile münasebetleri gibi konuları ele alırlar. Yeşil kitaplar ise 11-15 yaş arası çocuklar içindir ve okula yardımcı edebi ve coğrafya ile ilgili kitaplardır. 16-18 yaş arası çocuklar içinse mavi kitaplar vardır. Bu kitapların konusu ise daha çok psikolojik, hayatla ilgilidir. Türkiye’de de bu tarz bir tasnifle ailelerin çocukları için daha kolay kitap seçebileceklerini ifade eden Kunduh, aynı zamanda çocukların bu kitapları sırasıyla okuduklarında her şeyin öğrenmekle mümkün olabileceğini belirtmektedir.

Tezel (1956b) ise çocuk yayınlarının zararlı ya da yararlı olup olmaması ile ilgili bilgiler vermektedir. Çocuk neşriyatının zararlı olup olmamasının göreceli olduğunu belirten Tezel, hangi yayınların zararlı olduğunu belirlemesi gereken kurumun Milli Eğitim Bakanlığı olduğunu belirtmektedir. Ona göre zararlı neşriyatı yasaklamak başta gelen tedbir olsa da yeterli değildir. Zararlı neşriyatı sadece yasaklayarak değil aynı zamanda çocuklar için yararlı, güzel kâğıtlara basılmış, renkli ve bol resimleri olan, bilgi yönünden doyurucu kitaplar yayınlamak da engellemek mümkündür. Bu nedenle Tezel’e göre yapılması gereken öncelikle zararlı olduğu tespit edilen yayınları engellemek, ikincisi ise örnek yayınları arttırmaktır.

Tezel (1956c), zararlı çocuk yayınları ile mücadelede öğretmen, veli, okul-aile birliği gibi birim ve kişilerin görevlerini ele aldığı makalesinde konunun görünenden daha zor olduğunu belirtmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın tebliğler dergisinin her sayısında tavsiye dilen kitapları yayımladığını belirten Tezel, öğretmenlerin bu kitap ve mecmuaları mutlaka öğrencilere tanıtmaları gerektiğini ifade etmektedir. Ona göre bunun yanında öğretmenlerin kendilerinin inceledikleri ve eğitsel buldukları kitapları öğrencileri tanıtmaları da onların zararlı yayınlara yönelmelerini önleyecektir. Yine ona göre okul-aile birlikleri de çocuklar için kütüphaneler kurmalı, okulu bu konuda desteklemeli, eğitsel yayınlarla ilgili velileri bilgilendirmeli ve teşvik etmelidir.

Dergide öğretim programları ile ilgili ele alınan konulardan birisi de ders dışı faaliyetlerdir. Mardin (1956), ders dışı faaliyetlere dikkat çektiği makalesinde bu faaliyetlerin çocukların hayata intibaklarında oldukça yarar sağladığını belirtmektedir. Bu nedenle öğleden önce dersler yapılırken öğleden sonra ise özel çalışmalarla ders dışı faaliyetlere yer verilmelidir. Mardin’e göre Türkiye’de kütüphane, gezi, müze, hayır işleri, kooperatif ve öğrenci birlikleri gibi teşkilatlarda ders dışı faaliyetlere yer verilmesine rağmen bu çalışmalar istenen seviyede değildir. Çünkü ona göre ders dışı faaliyetler sadece kâğıt üzerinde yaşayan kuru ve cansız kelimelerden öteye gitmemektedir. Oysa dersler, ders dışı faaliyetlerle hayatla ilişki kurulabildiği ölçüde anlam kazanmaktadır. Bu nedenle

ders dışı faaliyetler dersler kadar önem taşımaktadır. Çünkü okullarda temel amaç sadece çocukların zihinlerini bilgilerle doldurmak değil, aynı zamanda onu iyi bir vatandaş, kedisine güvenen sportmen, yurtsever, sorumluluk sahibi bireyler olarak da yetişmelerinin de sağlanmasıdır.

Uysal (1956) ise Herbert Read'tan çevirmiş olduğu makalesinde öğretim programlarında sanat eğitimi konusunu ele almaktadır. Makaleye göre ortaçağdan itibaren Avrupa'da eğitim alanında yanlış bir düşünce hâkimdir. Bilgi, eğitimde başlıca amaç olarak görülmüş, hafıza ise bu amaca ulaşmak için önemli bir araç olarak düşünülmüştür. Modern eğitim tarihinin yeni başladığı bir dönemde Francis Bacon'un eğitimin amacının "İnsanı insan yapan akıl ve aklın bilgisidir. İnsan bildiği ile ölçülür." sözü ile duygulara yer verilmemiş, bilgi bir tecrübe işi olarak görüşülmemiştir. Paskal'a göre Bacon'un aksine kalbin, aklın anlamadığı birçok meseleleri vardır, bunu gösteren binlerce örnek vardır. Bu binlerce örnek arasında sadece Paskal'ın ilgilendiği dini içgüdüleri değil, fakat aynı zamanda yaratıcılık içgüdüleri de bulunmaktadır. Uysal'a göre eğitimin gayesi ne bilinen şeylerin miktarını arttırmak ne de bilginin uygulanmasını öğretmektir. Eğitimin gerçek amacı, insana bazı kıymet ölçüleri kazandırmak ve bunların doğal yoluyla kullanılmasını temin etmektir. Kıymet ölçüsü denildiğinde olayların hisler yoluyla bilinmesi, yan hakikatin hislere dayanarak bilinmesi anlaşılmaktadır. İnsanın iki zıt kabiliyeti; akıl ve hislerdir. Bunların dengesinin kurulması gerekmektedir. Okullarda verilen sanat eğitime bu açıdan önemli görevler düşmektedir. Yakın bir zamana kadar okullarda verilen sanat eğitiminin ders programlarının tamamlayıcı bir parçası olarak görüldüğünün belirtildiği bu makalede bunun da resim dersi ile çocukların tabiatı yakından müşahade ettirilmesi ve müşahadelerini de sağlıklı bir şekilde kaydettilerilerek öğretildiği ifade edilmektedir. Sanat, okullarda sadece öğrenci başarısının yardımcı bir kuvveti olarak ele alınmıştır. Başarının tek şartı ise maharet olarak görülmüştür. Fakat bazı okullarda sanat bir meslek olarak görülmüş ve yetenekli insanlar buralara sevk edilmiştir. Başarılı çocukların alınacağı bu okullarda tıpkı mühendis, doktor gibi meslek adamı yetiştirilmektedir. Oysa makalede söz edilen sanat eğitiminde sadece yetenekli çocukların değil her çocuğun eğitiminde sanatın önemli yeri vardır. Makalede yeteneğin önemli olmadığı, her ferdin belirli hislere, belli heyecanlara ve sezilere sahip olduğu, bu akli durumları ifade edecek dürtülerin tesiri altında kaldığı kabul edilmektedir. Makaleye göre insan hayatının pratik faaliyetlerinden başka estetik faaliyetleri de vardır. Estetiğin ihmal edildiği eğitim ise ya yarım ya da hiç olmadığı anlamına gelmektedir.

Tiyatro bilindiği güzel sanatların önemli kollarından birisidir. Bu konuda tiyatronun bir nevi okul olduğunu belirten Dorman (1957), bu okulunun öyle bir okul ki toplumun bütün iyi ve kötü taraflarının burada bütün çıplaklığıyla seyircinin gözleri önünde sergilendiğini belirtmektedir. Diğer bir deyişle insana insanı öğretir. Ona göre her okulun olduğu gibi kendine özel kuralları vardır. Bu kurallardan bazılarının uygulanması da seyirciye düşmektedir. Seyircinin oyun esnasında sahneye sözle müdahale etmesi, kötü kokularla salona girmesi, kıyafet olarak uygun olmaması uyulmayan bazı kurallar olarak söylenebilir.

Sav (1957)'da aynı şekilde okullardaki tiyatro çalışmalarına dikkat çekmektedir. Ona göre Türkiye'de tiyatro çalışmaları hızlı bir gelişme içindedir. Hatta bu konuda amatör tiyatro toplulukları da azımsanmayacak sayılara ulaşmıştır. Fakat bunların büyük kısmı üniversitede ki gençler tarafından gerçekleştirilmektedir. Ona göre amatör tiyatronun kaynakları olan ortaöğretim kurumlarının okul çapını aşan çalışmaları duyulmamaktadır. Oysa amatör tiyatrolarımızın gelişebilmesi için asıl bu kaynakların işletilmesi gerekmektedir. O, bu konuda Galatasaray Lisesi ve yabancı okullardan da Robert koleji gibi okulların önemli çabaları olduğunu belirtmektedir. Sav, bu konuda öğretmenlere önemli görevler düştüğünü, öğretmenlerin tiyatro faaliyetlerinde öğrencileri teşvik etmeleri gerektiğini belirtmektedir.

Dergide ele alınan konulardan birisi de değişen eğitim sürecinde okulların hedeflerinde yeniliğe gitmelerinin gereklilikleri ile ilgilidir. Mardin (1954a), ortaöğretim kurumlarında görülen değişimler hakkında bilgi vermektedir. Ona göre artık ortaokul ve liseler klasik bilgi veren, hayatta çok gerekli olmayan sadece kimya ve matematik formüllerini ezberleten bir kurum olmaktan çıkmıştır. Artık ortaöğretim kurumları gençlere yabancı dil öğreten, onları dünya birliğine hazırlayan kurumlar haline gelmiştir. Okullarda görülen bu değişimlerden birisi de yabancı dil eğitimi alanındadır. Ona göre Amerika Birleşik Devletlerinde yabancı dil öğretiminde doğrudan öğretim yöntemi benimsenmekte, film, plak gibi araç gereçlerden faydalanılmakta, telaffuz ve konuşmaya daha fazla önem verilmeye başlanılmıştır. Yine bu ülkede öğretmenlerin kendilerini geliştirebilmeleri için gelişim kursları açılmıştır. Amerika'da tıpkı öğretmen alanında olduğu gibi ders kitaplarında da değişimlere gidilmektedir. Çünkü ders kitapları içinde bulunulan zamana kadar konuşma dilinin yaptığı gelişimlerden habersiz, sadece belli gramer kurallarından ibaretti. Artık Mardin'e göre öğretmen konuşulan dili öğretmek zorundadır. Gramer kurallarına uymayan, hatalı anlamaya neden olabilecek cümleler bile günlük dilde kullanıldığı için öğretilenlerdir. Yabancılar dil öğreten öğretmen sadece konuşulmakta olan dili öğretmekle mükelleftir. Bu dili öğrenen kimse o dili konuşanlardan farksız olarak konuşabilmelidir. Ancak bu yolla daha iyi ve güzel konuşmaya hazır hale gelinebilir.

Mardin (1954b) Türkiye'nin eğitim sorunlarını konu aldığı makalesinde bazı problemlerin Amerika Birleşik Devletleri ile benzerliklerine vurgu yapmaktadır. Ona göre müfredat programlarının elli yıl öncesi haliyle uygulanması, programda yer verilen derslerin yurdun tüm bölgelerinde aynı biçimde yer verilmesi, sınıfların kalabalıklığı, seviye fark gözetilmeksizin tüm öğrencilerin aynı sınıfta ders işlemesi, öğretmen ve aile arasında gerekli işbirliğinin kurulması gibi konular tartışılması, incelenmesi gereken konular olarak durmaktadır. Mardin, makalesinde Amerika'nın da benzer zorluklar karşısında kaldığını belirtmektedir. O, bu konuda Yale Üniversitesi Rektörü Guswold'un, Chikago Üniversitesi Pedagoji Fakültesi dekanı Chase'in bazı sözlerini de aktarmakta, Amerikan eğitim sistemindeki sorunlara işaret etmektedir. Mardin makalesinde bazı çözüm önerileri de ortaya koymaktadır. Ona göre ilköğretim sonrası eğitim-öğretim dallara ayrılmalı, tek lise tek program anlayışından vazgeçilmelidir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına, çevre özelliklerine uygun farklı

okullar açılabilmelidir. Özellikle Tarım Okullarının yeniden kurulması, Makine ve Motor Bakımı ve Tamiri Okullarının açılması gerekmektedir. Mevcut programlarda revizyona gidilmeli, ezberciliğe yönelten programlar yerine öğrencinin aktif olduğu programlara yönelinmelidir.

Alıcıoğlu'da (1954d), eğitim öğretim kurumlarımızın sosyal gelişimde oynadığı rollere dikkat çektiği makalesinde uygulanan programların çevre şartlarını dikkate alması gerektiğini belirtmektedir. Ona göre bir köy ya da kasaba halkına öğretmek istediğimiz herhangi bir işin o halkın ihtiyaçlarına uygun olup olmadığını ve ona ekonomik bir fayda sağlayıp sağlamadığına bakılmalıdır. Alıcıoğlu, halkın maddi ve manevi gelişmesinin sağlanmasının eğitim kurumlarının önde gelen amaçlarından olduğunu belirtmektedir.

Dergide yabancı dil eğitiminin artık bir gereklilik haline geldiği ifade edilmektedir. Okyay (1954), dönemin Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı'nın yabancı dil öğretiminin artık bir gereklilik haline geldiğini belirttiğini, Galatasaray Lisesi dil öğretim programlarının ve uygulamalarının diğer liselerde de uygulanmaya başlanacağını dile getirdiğini belirtmektedir. Bu durumun Türk eğitim hayatından bir devrim olarak niteleyen Okyay, Tanzimat döneminden beri Galatasaray Lisesi dışında hiçbir okulda yabancı dil öğretiminin istenen seviyeye gelemediğini söylemektedir. Ona göre dil öğretim programlarının yetersizliği, sınıfların aşırı kalabalık olması öğretmenlere başarı şans vermektedir. Ortaokul başından lise son sınıfa kadar verilen yabancı dil derslerinde ne bir yabancı dil ne de yabancı dil öğrenmek için olumlu bir tutum oluşturulabilmiştir. Ona göre üniversitelerde yabancı dil sınavlarında öğrencilerin almış oldukları notlar bunun göstergesidir. Mardin (1952) ise yabancı dil öğretim metotlarından olan Gramer-Tercüme Metodu, Direkte Metot, Tabii Metot, Psikolojik Metot, Fonetik Metot, Okuma Metodu, Eklektik veya bunların sentezinden meydana gelen metot hakkında bilgiler vermektedir.

Dergide öğretim programları ile ilgili olarak ders saatleri sorunu da ele alınmaktadır. Alıcıoğlu (1954e), Tanzimattan itibaren öğretim programlarının içeriğinin, hedeflerinin, metotlarının sürekli değişmesine rağmen ders saatlerine hiç dokunulmadığını belirtmektedir. Öğretim süresi ile ilgili üzerinde durulan tek konu derslerin 60 dakika mı, 45 dakika mı yoksa 50 dakika mı işleneceğidir. Alıcıoğlu'na göre ders süreleriyle ilgili yaklaşık 115 yıldır tartışılan konu budur. Ona göre derslerin içeriği, metotları değişmesine rağmen konuların öğretim sürelerinin değişmemesinin bazı sebepleri vardır. Bunun en önemli nedeni programları hazırlarken çocuk psikolojisi ile ilgili bulguların dikkate alınmamasıdır. Çünkü derslerin işlenmesi sürecinde anlaşılan sadece öğretmenin anlatması öğrencinin de dinlemesidir. Derslerin konularının işlenmesi sürecinde mutlaka çocukların psikolojileri dikkate alınmalıdır.

IV. SONUÇ

Eğitim dergisi Türk Eğitim Derneği Ankara Kolejliler Derneği tarafından 1951 ve 1958 yılları arasında yaklaşık olarak 7 yıl aylık olarak yayımlanan bir dergidir. Dergi ele aldığı konularla sadece o dönemde yaşanan eğitsel gelişmeler hakkında bilgi vermemekte, aynı zamanda yaşanan sorunlara da çözüm önerileri getirmesi bakımından da önemlidir. Yine dergide sadece ulusal makalelere değil aynı zamanda yurt dışında gerçekleştirilmiş, gözlem sonuçlarına ve çeviri makalelere yer verilmesi yurt dışı eğitimsel gelişmelerin aktarılmasında da önemli etkisi olmuştur.

Dergide eğitimle ilgili önemli bilim adamlarının yazıları yanında farklı yazı ve çalışmalara da yer verilmiştir. Okullarda gerçekleştirilen sosyo-kültürel çalışmalar, okul-aile birliklerinin yapmış oldukları faaliyetler, talepler dergide yer almıştır.

Dergide eğitimin farklı alanlarında yazı ve makalelere yer almaktadır. Özellikle günümüzde de tartışma konusu olan öğretmenlik mesleği ile ilgili olarak öğretmenlik mesleğinin yeri ve önemi ile ilgili makaleler dikkat çekmektedir. Bunun yanında eğitimde program geliştirme ile ilgili ders kitapları, ders dışı öğretim faaliyetleri, sanat eğitimi, dil eğitim programları gibi makaleler, eğitimin sosyal temelleri ile ilgili olarak da karakter eğitimi, çocuk suçluluğu ve milli eğitim ile ilgili makaleler, eğitimin psikolojik temelleri ile ilgili olarak da okulöncesi eğitim, öğrenci başarısızlığı ve sebepleri, çocukta karakter gelişimi, çocukta ruh sağlığı ile ilgili makaleler dönemin eğitim sorunları ve bu sorunlara ışık tutması bakımından önem taşımaktadır. Dergide karşılaştırmalı eğitim konusu ile ilgili olarak ise dönemin genel karakteristiğini uygun olarak Amerikan eğitim sistemi ilgili makaleler bu ülkenin eğitim anlayış ve uygulamalarını yansıtmaları bakımından önemlidir.

KAYNAKLAR

- Adasakal, R. (1951). Çocuk Terbiyesinde Aşağılık Duygusu, *Eğitim Dergisi*, 1(2), pp. 5.
- Alıcıoğlu, İ. (1953). Okul ve Hayat, *Eğitim Dergisi*, 3(25), pp. 5 ve 28.
- Alıcıoğlu, İ. (1954a). Eğitim Değerlendirme Demektir, *Eğitim Dergisi*, 4(38), pp. 4.
- Alıcıoğlu, İ. (1954b). Değerlendirmenin İstikameti, *Eğitim Dergisi*, 4(41), pp.5 ve 10.
- Alıcıoğlu, İ. (1954c). Eğitimde Değerlendirme Yolları, *Eğitim Dergisi*, 4(43), pp. 5-6.
- Alıcıoğlu, İ. (1954d). Eğitim-Öğretim Müessesemiz ve Sosyal Gelişme, *Eğitim Dergisi*, 4(45), pp. 5-6.
- Alıcıoğlu, İ. (1954e). Ders Saatleri Bahsine Dair, *Eğitim Dergisi*, 4(46), pp. 4-5.
- Arkan, M. (1953). İzcilik ve Karakter Terbiyesi, *Eğitim Dergisi* 3(26), pp. 10.
- Arkan, M. (1954). Şahsiyetin Gelişmesinde Kamp Faaliyetinin Rolü, *Eğitim Dergisi*, 4(44), pp. 11-12.
- Balcı, A. (2007). Sosyal Bilimlerde Araştırma, 6. Baskı, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Baltacıoğlu, İ. Hakkı (1951). Eğitimde Devrim, *Eğitim Dergisi*, 1(1), pp. 4.
- Başaran Taş, E. (2008). Türkiye'de Çocuk Dergilerinin Çocuk Eğitimine Katkısı ve Milliyet Kardeş Dergisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Berklin, C. T. (1952). Çocuklarımızda Dair, *Eğitim Dergisi*, 2(24), pp. 16.
- Berklin, C. Tahir (1953a). Öğretmenlik Mesleğine Saygı, *Eğitim Dergisi* 3(25), pp. 4.
- Berklin, C. Tahir (1953b). Az Başarılı Çocuklar, *Eğitim Dergisi* 3(26), pp. 4.
- Berklin, C. Tahir (1953c). Amerikan Resmi Okullarında Din Öğretimi, *Eğitim Dergisi* 3(26), ss. 4.
- Berklin, C. T. (1955). Geleceğin Ortaokulu ve Lisesi, *Eğitim Dergisi* 5(49), pp. 4.
- Bilgin, N. (2000). İçerik Analizi, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Cresswell, H. (1954). Çocuk Suçluluğu-Sebepleri ve Çaresi, *Eğitim Dergisi* 4(48), pp. 28-30.
- Çebi, M. S. (2003). İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi, Ankara: Alternatif Yayınları.
- Dorman, G. (1957). Seyirci Terbiyesi, *Dergisi*, 6(70-71-72), pp. 31.
- Eğitim Dergisi (1956). Eğitimde Başarısızlığın Bazı Sebepleri, *Eğitim Dergisi* 5(61), pp. 4-9.

- Eğitim Dergisi (1957a). Çocukta İlk Terbiye, *Eğitim Dergisi*, 7(74-81), pp. 11.
- Eğitim Dergisi (1957b). Muhit ve Zekâ, *Eğitim Dergisi*, 7(82), pp. 11.
- Eker, N. (2006). Doğan Kardeş Dergisi'nde Yer Alan Metinlerin Tür, İçerik Ve Anlatım Özelliklerinin Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi (1-75. Sayı), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Elöve, M. Emil (1952). Mektepten Kaçmak, *Eğitim Dergisi*, 2(14), pp. 8.
- Ergin, O. (1953). Milli Eğitim Şurasına Bir Bakış, *Eğitim Dergisi* 3(25), ss. 14-15.
- Erkunt, N. (1952). Ana Okullarının Lüzum ve Ehemmiyeti, *Eğitim Dergisi*, 2(24), pp. 5.
- Germayanlıgil, H. (1963). Çocuk ve Sokak, *Eğitim Dergisi* 3(25), pp. 11.
- Gökçe, O. (2001). İçerik Çözümlemesi, 3. Baskı, Konya.
- Gören, Y. (1951). Disiplin ve Okulun Vazifesi, *Eğitim Dergisi*, 1(1), pp. 16.
- Gurbetoğlu, A. (2007). II. Meşrutiyet Döneminde Yayımlanan Çocuk Dergilerinin Eğitim Açısından İncelenmesi (1908–1918), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Ankara.
- Güçlü, M. (2011). Eğitim Hareketleri Dergisi'nin Eğitim Sorunları Açısından Değerlendirilmesi (1955-1980), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güler, G. (2006). Ebe Sobe Çocuk Dergisi'nin Eğitim Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Hemming, J. (1954). Öğretmenler ve Ruh Sağlığı Meselesi, *Eğitim Dergisi* 4(47), pp. 12-15.
- İşinsu, E. (1957). Kimsesiz Çocuklar, *Eğitim Dergisi*, 7(82), pp. 11.
- İmre, A. (1954). Amerika'da Tahsil Sistemi, *Eğitim Dergisi*, 4(37), pp. 16-17.
- Karacabey, M. (1995). Mizah Dergilerinin Halk Eğitimindeki Yeri ve Önemi: Gırgır Dergisi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 9. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.
- Kırış, F. (2007). Türkiye Çocuk ve Ebe-Sobe Dergilerinin Edebiyat ve Eğitim Değerleri Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kırlı, M. (1956). Okul Çağına Kadar Çocuklarda Terbiye, *Dergisi*, 6(69), pp. 4-5.

- Kırlı, M. (1957). Milli Terbiye, *Eğitim Dergisi*, 6(70-71-72), pp. 2.
- Kunduh, N. B. Sami (1957). Çocuk Kitapları Üzerine, *Eğitim Dergisi*, 6(70-71-72), pp. 5-7.
- Kür, P. (1956). Amerika’da Okullar, Talebeler ve Moda, *Eğitim Dergisi* 6(69), pp. 19-20.
- MacCalman, D. R. (1954). Şahsiyetin Gelişmesinde İlk Tesirler, *Eğitim Dergisi*, 4(42), pp.12-16.
- Mardin, Y. (1952). Yabancı Dil Öğretiminde Metot, *Eğitim Dergisi*, 2(22), pp. 10 ve 32.
- Mardin, Y. (1954a). Yabancı Dil Öğretiminde Hamleler, *Eğitim Dergisi*, 4(37), pp. 12.
- Mardin, Y. (1954b). Eğitim Problemleri, *Eğitim Dergisi*, 4(44), pp. 9-10.
- Mardin, Y. (1954c). İyi Öğretimde Aranılan Vasıflar, *Eğitim Dergisi*, 4(46), pp. 7.
- Mardin, Y. (1954d). Eğitimde Demokrasi, *Eğitim Dergisi*, 4(47), pp. 8-9.
- Mardin, Y. (1954e). Öğretmenler Günü Yapılmasını Teklif Ediyoruz, *Eğitim Dergisi*, 4(48), pp. 9.
- Mardin, Y. (1956). Öğrencilerin Ders Dışı Faaliyetleri, *Eğitim Dergisi*, 6(62), ss. 3-5.
- Nisbet, S. D. (1954). Öğretmenin Cemiyetteki Mevkii, 4(47), pp. 16-19.
- Okyay, E. (1954). Yabancı Dil Öğretimi ve Muvaffak Bir Lisemiz, *Eğitim Dergisi*, 4(42), pp.7-8.
- Öğüt, N. (2006). Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özdemir, Ö. (2004). 1911-1931 Yılları Arasında Yayınlanan Türk Yurdu Dergilerinde Gelişen Eğitim Anlayışı ve Cumhuriyet Dönemine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Pearscy, I. (1954). Öğretmen ve Cemiyet, 4(46), pp. 24-26.
- Sarı, H. M. (2005). Çocuk Eğitimine Bakış Açısı Yönünden Tercüman Çocuk ve Milliyet Çocuk Dergilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sav, E. (1957). Okullarda Tiyatro, *Eğitim Dergisi*, 7(84), pp. 2.
- Serinsel, B. Ragıp (1951). Eğitim Psikolojisi, *Eğitim Dergisi*, 1(3), pp. 5.
- Sezener, M. (1954a). Okullarda Randıman Düşüklüğü, *Eğitim Dergisi*, 4(41), pp.16.
- Sezener, M. (1954b). Çocuğun manevi dünyası, *Eğitim Dergisi*, 4(42), pp.10.

- Sezener, M. (1954c). Çetin Çocuklar, *Eğitim Dergisi*, 4(46), pp.10-11.
- Tezel, N. (1956a). Çocuk Neşriyatı Üzerine Düşünceler, *Eğitim Dergisi* 5(59), ss. 3-4.
- Tezel, N. (1956b). Zararlı Çocuk Neşriyatı İle Mücadele Etmeliyiz, *Eğitim Dergisi* 5(61), ss. 2-3.
- Tezel, N. (1956c). Diğer Vazifeler, *Eğitim Dergisi* 6(69), pp. 7.
- Tuğaç, A. (1954). Öğretmen ve Ruh Sağlığı, 4(39), pp. 14-15.
- Uysal, Ahmet E. (1956). Eğitimde Sanat, *Eğitim Dergisi*, 6(62), ss. 25-29.
- Ülkümen, O. (1953). Amerika’da Aile Hayatı, Çocuk ve Aile Hayatı, *Eğitim Dergisi* 3(26), ss. 12-14 ve 32.
- Ünver, E. (1953). Milli Eğitim Şurasından Akisler, *Eğitim Dergisi* 3(25), ss. 12 ve 16.
- Ünver, E. (1957). Suçlu Çocuklar, *Eğitim Dergisi*, 7(84), pp. 1.
- Yetmen, F. (1957). Çocuk Şahsiyetinin Kurulmasında Muhabbetin Rolü, *Eğitim Dergisi*, 6(70-71-72), pp. 8-9.
- Yıldırım, H. (2006). Doğan Kardeş Dergisi'nde Yer Alan Metinlerin Tür, İçerik Ve Anlatım Özelliklerinin Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi (76-150.Sayı), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Yılmaz, E. E. (2011). İş ve Düşünce Dergisi’nde Eğitim Sorunları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

